

Az oroszok berohantak, és mindenkit a falhoz állítottak

(Visszaemlékezés a 4. oldalon.)

Kínai kínok, jogok és számok

Li Peng kínai miniszterelnök visszautasította a demokratikus diákmegmozdulások leverése miatti széles körű nemzetközi bírálatot. Jang Sang-kun államfő helyesnek nevezte a Tienanmen téri katonai beavatkozást, s így értékelte a tüntetés vérfőjtését az Országos Népi Gyűlés Állandó Bizottságának — a parlament elnökségének — csütörtökön kezdődött ülészakája is. Li Peng elmondta, hogy sok állam megértést mutatott a diákmegmozdulások fegyverrel történt megfékezése iránt, de rámutatott, hogy sokfelől érte bírálat is a kínai vezetést. Ezzel kapcsolatban kifejtette: „az emberi jogok zászlaja alatt többben indokolatlanul megvádolták Kínát az ellenforradalmi felkelés leveréséért és a bünö-

sök törvény szerinti megbüntetéséért”.

Csen Hszi-tung, Peking polgármestere pénteken beszámolt a kínai parlament elnökségének most folyó ülészakán arról az akcióról, amelyet Teng Hsziao-ping, a Központi Katonai Tanács elnöke, Li Peng miniszterelnök és Jang Sang-kun államelnök utasítására a kínai hadsereg egységei hajtottak végre Pekingben, az úgynevezett ellenforradalmi lázadás leverése érdekében. Közölte, hogy a hadsereg pekingi behatolása alkalmával több mint kétszáz polgári személy vesztette életét, köztük harminchat egyetemista és főiskolás. A polgári sebesültek számát több mint háromezerben jelölte meg. Adatai szerint a katonai akcióban több mint hatezer katona és

rendőr, illetve karhatalmista sebesült meg és több tucat vesztette életét.

A polgári halottakról és a sebesültekről szólva a pekingi polgármester elmondta, hogy „vannak közöttük lázadók, akik megérdemelték sorsukat”, mások, köztük egészségügyi dolgozók véletlenségből sebesültek meg, vagy vesztették életüket. Emellett a hadsereg pekingi behatolása alkalmával több mint 1 280 gépjármű semmisült, vagy rongálódott meg, beleértve több mint 1 000 katonai teherkocsit, 60 páncélost és páncélozott járművet, 30 rendőri gépkocsit és 120 buszt.

A katonai akció nyomán keletkezett anyagi károk összege Pekingben 1,3 milliárd jüanra tehető (azaz körülbelül 350 millió dollárra).

Párizsi munkatársunktól

SZÖVEGMAGYARÁZAT (1):
A MEGHATÁROZÁS

A lassú postával megjönnek Magyarországról a lapok. Olvasom őket, mert érdemes. Bő három évtized után most ismét történelem van. Közben is történet sok minden — a megtorlás, a vesztéglés, holtágban tapicskolás is történelmi esemény, ha épp nem esik más a múltó időben. Ezúttal azonban úgy fest, mi magunk történelmünk. Az ilyesmi zavaros dolog mindig. Ezért sem árt fennakadni egy-egy mondaton, újra visszatérni rá, akár hetek múltán is. A kavargásnak, a sajtó-beszéd elegyes sodrásának értése érdekében folyamodjunk a szövegmagyarázathoz. Aki szöveget magyaráz, nem föltétlenül jobban tud valamit, mint a textus, hanem szabatosan érteni szeretné csupán amit olvas. Szerényen és alázattal ildomos ezért bánnia vele, akárha az Irást, Platón vagy Kantot kommentálna. Küldenek így és ez okból széljegyzetet olykor. Glosszát egy-egy kijelentésről, melyet épülésünkre szolgál kinagyítani és ismét szemügyre venni. Valódi dokumentumai ok a kornak.

Még a politikai bizottság áprilisi átalakítása után mondta a Magyar Szocialista Munkáspárt szövegíróje egy sajtótájékoztatót: pártja hamarosan

meg fogja határozni, hogy milyen szocializmust akar. Idézem úgy, ahogy az újságíró akkor följegyezte: „Az azonban, hogy milyen szocializmust akar az MSZMP, hamarosan meg fogja határozni, és közzé fogja tenni”.

Olvastam aztán reformkönyvekről, kerekasztal előkészítő és elodáztató sok-sok huzavonáról, s vártam az ígért meghatározást. Az viszont kék változatlanul. Holott a „hamarosan” szó jelentése az értelmező kéziszótár szerint az, hogy „nemsokára, rövid idő múlva”. Megnéztem ezért még egyszer a szóban forgó párt nevével s benne a „szocializmus” szót. Arra következtettem ebből, hogy a pártnak van programja, és az szocialista. Nem akadémikuskodtam soha azon, hogy ugyanezzel a szóval jelöli meg a maga programját a spanyol vagy a francia szocialista párt, mely különben szintén kormánypárt most. Tudnivaló volt, hogy ez — nem az, s több szó aztán ne is essék. En mindig azt hittem, hogy egy párt: meghatározott politikai feladatok elvégzésére szervezett emberek közössége. A program pedig: maguk a feladatok, melyeknek pusztán felismeréséhez is a világnak valamilyen szemléletére van szükség. Most pedig kendő-

zetlenül közlik velem, hogy az országot negyven éve egymagában kormányzó párt elnevezésében szereplő minősítő szónak nincs jelentése, a pártnak meg nincs programja. Csak ezután fogja meghatározni, hogy „milyen szocializmust akar”. Vagyis hogy mi legyen a programja, tehát távlati és jelenlegi feladatainak köre.

Az alakuló vagy újjáalakuló pártoknak még nem lehet tüzetes programjuk, ez természetes. Pillanatnyilag akad ugyan program, példának is okáért az, amelyiket a Szabad Demokraták Szövetsége dolgozott ki — ok viszont nem párt, hanem színvonal.

Ha világos beszéddel van tudtukra adva, hogy nincs más, csak hatalomnak akarása, szerzése és őrzése, cél- s programtalanul, az is jó persze. Kinek kétségei volnának, az a világos beszédből megtudhat sokat magáról és pártjáról. Egyébként azonban, tekintetes, nagyságos, kegyelmes és főméltóságú uraim, instálnék a hatalomratörés mellett valamicske célt és célratörést legalább. Mert lassan már az sem lesz elmondható, hogy felülről nézvést még megvolna az ország...

Zirkuli Péter

Véget ért az ülészak

Polgári szolgálat: 28 hónap

A honvédelemről szóló 1976. évi I. törvény módosítására benyújtott törvényjavaslat feletti szavazással folytatta munkáját pénteken reggel 9 órakor az Országgyűlés soros ülészakája. A csütörtökön kialakult pathelyzet után a honvédelmi bizottság ülésén sikerült kompromisszumos megoldást találni a polgári szolgálat időtartamát illetően. Mivel azonban a konszenzus alapján létre-

jött megoldás kihatással van a csütörtökön már elfogadott módosításokra, így az utóbbiak ügyében is újra kellett szavazni.

Ezután a honvédelmi bizottság jelentése alapján először arról szavaztak a képviselők, hogy a katonai szolgálat együttes időtartama ne haladja meg a 28 hónapot. Az indítványt az Országgyűlés két ellenszavazattal és két tartózkodással fo-

gadta el. Ezután egy ellenszavazattal és tizenegy tartózkodással elfogadták azt, hogy a polgári szolgálat időtartama 28 hónap legyen. Egy másik módosító indítvány alapján arról döntöttek, hogy a törvény a tartalékos hadköteles katonai és polgári szolgálatának együttes időtartamát 28 hónapban határozza meg.

folytatás a 8. oldalon

Mi történik a törökökkel Bulgáriában

Titokzatos injekciók, aljas módszerek

Júniusban törökországi utazáson vettem részt. A fásaszító és hosszú buszozás sem csökkentette azt az érdeklődést, amelyet az érintett országok látványa keltett fel bennem, de ez még mind fokozódott, amikor a bolgár határhoz érkezünk. Már régóta tudva-tudott — a magyar és más hírközlő szervek révén —, a bolgár-török viszony elmérgesedése. Ami a határon fogadott, minden fantáziát felülmúlóan megdöbbentett. Az erdélyi magyarok jutottak eszembe, s attól kezdve nem hagytam nyugodni a többet tudni akarás, mert valahol valami azt súgta: utána kell járnom a látottaknak. Eddig úgy tudtam, a bolgár állam engedi az áttelepülést — vízummal és áttelepedési engedéllyel. A határon látottak hatása alatt, Isztambulba érkezve idegenvezetőnknek elmeséltem a tapasztalataimat (6 magyar születesű török állampolgár). Másnap egy olyan embernek mutattam be, akinek feltehettem kérdéseimet; a válaszok az alábbiak, hiteles forrásból származnak. Szállodánk halljában foglaltunk helyet. Újból elmeséltem, hogy mit láttam a határon: több ezer szegény, agyongyötört embert, főként gyerekeket és idősebbeket, akik kis, kétkerekű taligán, ütött-kopott holmikat húztak-vontak. Az úgynevezett semleges területen gyűltek össze, hogy bevárják az elszállítatásukat. Erre a török kormány több száz tehergépkocsit küldött; soruk a határtól több kilométer hosszan kígyózott.

Ezek a szerencsétlen emberek nem maguktól hagyták el országukat, hogy új haza és otthon után nézzenek. Kénytelenül vannak.

Személyes tárgyakon kívül mást nem hozhattak magukkal, a pénzintézeteknél lévő pénzüket zárolták, az az államé lett. A bolgár kormány gyűjtőtáborokat hozott létre a török nemzetiségűek számára, s eddig már több ezer ember került oda. Körülbelül a felük eltűnt, senki nem tud rólu, a sorsárak elbeszélései szerint valószínűleg meghaltak a különböző kínzásoktól, ami ezekben a táborokban folyik.

Egy idős bácsika élve eljuttott a határig, s ott, a határról pár lépésre, olyan hangos sóhaj hagyta el a száját — végre megszabadulhatok a nyomor-gatásuktól —, hogy azonnal bevezették egy irodába s ott nyomban egy papírvágó ollóval levágták a nyelvét, s kezébe adva átölték a határon.

A tábor a határtól majdnem száz kilométerre van, s hogy a turisták, átutazók minél kevesebbet lássanak, tudjanak meg ebből, gyalog, erdőn-mezőn keresztül, fegyveres kísérettel, étlenszomjan hajtják a határig őket. Eddig az áttelepítettek száma majdnem eléri a százezret, de a cél: 2 millió ember. Először a gyerekeket és az idősebbeket, a munkaképes korosztályt majd legutoljára, s ezzel talán örökre elszakítva a családtagokat egymástól. Az óvodákban, iskolákban megjelentek bizonyos emberek, s a török nemzetiségű gyerekeket kiválogatták s a sarkukba injekciót adtak, ezek után vonatra rakták őket s átölték a határon. Döbbenetes s szívvertető a látvány mikor megáll a vonat — a sok gyerek zokogását hallani, az állandó sírástól, fájdalomtól eltorzult arcukat látni, s ahogy a stressztől szinte megzavarodott

csöppségek a családjukat, a szüleiket keresik. S vajon mi lehet az a rejtélyes oltás?

A török orvosok egyfolytában próbálják analizálni, de mivel a sarokba adták be s tudva-lelvő, hogy a sarkon a bőr vastag, a felszívódás hosszú. Ezekről a gyerekektől levett vért különböző vizsgálatnak kell alávetni, ez pedig hosszú folyamat. Az eddigi eredmények azt a gyanút támasztják alá, hogy a szer, vagyis az oltóanyag a nemzőképességet teszi örökre tönkre. S ez még mindig nem minden, a felnőtteket is beoltják, de vénásan, melyet aztán nagyfokú gyengeség s a szervezet fizikai állapotának gyors leromlása követ. A Nemzetközi Vöröskereszt bizottságot küldött ezeknek a gyerekeknek és felnőtteknek a kivizsgálására. A vizsgálatot Bulgáriában is folytatni fogják, s talán fény derülhet ezekre az aljas fasiszta módszerekre.

Isztambulban június 24-én egyetemisták tüntettek a bolgár ember jogokat sértő viselkedése ellen. A városban — az épületek falán, a buszokon — mindenhol plakátok, szövegük valahogy így fordítható magyarra:

Ne csak nézz, hanem láss is, és ne csak láss, hanem tiltakozz és tegyél ellene valamit!
A felirat felett egy rúcsok mögötti, meggyötört, síró gyermekarc.

A beszélgetés végén partnernem elmondta: igaz, hogy eddig is nagyon szerették a törökök a magyarokat, de most már becsülik és tisztelik is őket, mert a szocialista államok közül egyedül Magyarország fejezte ki tiltakozását Bulgáriával szemben.

F. K.

Az agyonütött vállalkozási kedv

A hét elején jártam Tokaji György szekszárdi cipésmesternél, hogy a javításra nála hagyott cipőket elhosszom, s vigyek még két pár túsarkút, hogy tegyen a sarkukra hosszú életű fémvédőt, tudják, amolyan kis kopogóst. Az idős cipész szinte föl sem emelte a fejét, amikor a „szokásos” és mindig aktuális közös témánkról kezdtem beszélgetni vele, hanem közben is tette a dolgát. Persze, nem vettem zokon, mert láttam, hogy hány cipő várakozik rá, s láttam, hogy most megint jóval több a javításra váró lábbeli, mint amikor legutóbb ott jártam. Gyuri bácsi nem panaszkodik emiatt, hanem megértő. Csak néha korát említi magyarzkodásképpen, amikor holnap helyett csak holnaputánra, vagy azutánra tudja vállalni a munka elvégzését.

Szekszárd Város Tanácsa csütörtökön délután megtartott ülésén, amikor egyebek között „A magánkisipar és a magánkereskedelem helye és szerepe a város lakosságának ellátásában és a további feladatok” című témát tárgyalta, az egyik városáya meglehetősen élesen vette föl, hogy az „állami szektor” hónapokra vállalja a cipők javítását, a kisiparosok pedig lassan nem bírják a tempót, merthogy igen kevesen vannak, s érthető módon a mostani gazdasági helyzetben meg-többesződött a munkájuk. A hozzászóló nem kertet, hanem leszögezte — ez a magán-

kereskedőkre is vonatkozik —, hogy napjainkban a kisipar és a kiskereskedelem nem hiányt pótol, hanem a lakosság mindennapi szükségleteit szolgálja.

Elmondta, hogy az érvényben levő szabályozórendszer visszatartó hatását, majd egy másik tanács tag úgy fogalmazott, hogy az adórendelet és a társadalombiztosítási rendszer egyszerűen agyonütötte a vállalkozási kedvet. Javasolta is — a tanács tagok ezt meg is szavazták —, írjon a városi tanács a kormányzatnak levelet, melyben indítványozza az említett rendeletek módosítását, mivel olyan terhekkel sújtják a magánszektor, melyek túl vannak a tűrészhatáron. Az igazán alapos és mindenre kiterjedő anyagból következők egy mondat: „Bár a kisiparosok száma évről évre emelkedést mutat, állományuk egy viszonylag régebben működő réteget leszámítva nem stabil. Igen nagy a fluktuáció.” Ez érthető, s a következő — tanácsülésen elhangzott — javaslat is, miszerint egyedi támogatással, bizonyos adókedvezménnyel kellene támogatni a bizonyos hiányszakmákat űző kisiparosokat és kiskereskedőket; a támogatás formáján gondolkodik a tanács apparátusa és a tanács tagok is, s majd legközelebb erre térjenek vissza.

A nyolcvanas évek elején, amikor az állami intézkedések eredményeként a kisipar és a magánkereskedelmi tevékeny-

ség gyakorlása állampolgári joggá vált, érthetően igen sokan „próbáltak szerencsét” e területen. S bizony — nem látva olykor tevékenységük árnyoldalait — számukkal együtt irigyeik száma is folyvást nőtt. Igaz, szép és elegáns dolog virágot árusítani, csokrozni, az üzletet szépíteni. De az is igaz, hogy a virágot be is kell szerezni. S azt mikor és hol lehet? Éjjel és a nagybani piacon a fővárosban. Úgyhogy aki napközben „csillogni, villogni” akar szép üzletében, az éjfélok gépkocsiba vágja magát, hogy időben érkezzen, hogy szép árut kapjon. S így van ez télen, nyáron, ősszel és tavasszal. Az ülésen nemcsak a virággal, hanem a zöldségfélékkel, gyümölcsökkel kapcsolatban is felmerült a szekszárdi nagybani piac igénye, de mint már éveken ezelőtt bebizonyosodott, hiába a tanács jó hozzáállása. Tolna megye képtelen az igényeknek megfelelő választék biztosítására. Úgyhogy marad az éjszakai szállítás a Bosnyákról...

Nem áll szándékomban felsorolni az összes szakmát, de azért megemlítem, hogy tapasztalataim szerint a különböző terhek miatt a butikosok, vagy éppen a presszósok sem irigylésre méltók. Úgyhogy a szekszárdi tanács testület indítványát kizárólag üdvözölni lehet. Elsősorban azért, mert az valamennyiünk érdekében születik.

— hm —

Ha teli a pohár, jön a minőségi kifogás

Általános gyümölcssháború?

Nagyüzemi termelők és felvásárlók egyöntetű véleménye, ha szűkül a feldolgozó kapacitás, akkor jönnek a minőségi kifogások, elutasító szabadkozások. Ennek miertjére van ugyan magyarázat, de az nem a termelő véleménye. Ugyanis senki sem tudja pontosan, előre megmondani, miből mennyit termeljenek. Nem beszélve az állandóan beavatkozó időjárásról.

Idén már megértük a számócaháborút, dühödten szemléltük a meggy és cseresznye körüli huzavonákat, most a málna a soros. A málna ugye közismerten kiváló csemegénk, egészen addig, amíg csak fogyasztani kell. De termelik is, még hozzá egyre többen, mert igen jók voltak a korábbi években az ún. közgazdasági pozíciói.

Málnából ugyanis van lélmálna, rekeszes málna és gurulós málna. A gurulós málna kiválóan hűthető, szállítható, szóval nagyszerű exportcikk. Ebből van idén a legkevesebb. Mert magas a víztartalma a gyümölcsnek, a nagy melegekben könnyen tőpednek a szemek, így lesz a gurulósból re-

keszes minőségű termék. A rekeszesből pedig a kontingens záros, további mennyiséget a zalaegerszegi hűtőház Tab térségéből nem igényel. Lémálnából úgy látszik még tartanak a tavalyi készletek, mert az sem kell senkinek. És mit tesz, mit mond ilyenkor egy felvásárló a jogosan felháborodni készülő termelőnek?

— A zalaegerszegi hűtőház bejelentette minőségi kifogásait, és további mennyiséget nem szándékozik átvenni. A termelőnek abban van igaza, hogy csak azt tudja felkínálni, amit megtermelt. De azt azért termelte, hogy értékesítse is. Mert talán abból él. Mi mindenesetre kiértécseltük a termelőket, hogy a további átvétel szünetel. Akit nem tudunk elérni, attól a mai nap folyamán még átvettem az árut, és az áfész kockázatára feldolgozzuk lének. Csak kis tételről van szó, így nagyot nem bukhatunk — mondta e kérdésemre Ratalics Árpád, a tabi áfész felvásárlási osztályvezetője.

Miután ismereteim szerint a málna még egy darabig a termő növénykultúrák sorába tarto-

zik, így a következő napok, hetek eseményeiről is faggattam a felvásárlót. És itt jött a meglepetés. Az áfész piacutatásba kezdett, két nap áll a rendelkezésére, hogy a további termékek elhelyezéséről gondoskódjanak. Természetesen új feldolgozó, vagy viszonteladó megtalálása a cél. Ezt nálunk fejlettebb kereskedelmi kultúrával rendelkező országokban piacgazdálkodásnak hívják. Ha nem is az alfától kezdjük tanulni az új ábcét, de legalább próbálunk tanulni.

Már csak egy dolgot morfondírozom. Nem hiszem, hogy különleges lokálpatriotizmustól vezéreltetve isszák a ki- vi, gyömbér, maracuja, mangó és más, egyéb gyümölcsök levéből készített üdítőket, talán csak annyi reklám kellene a málnának is, mint a kubai lénarancsnak? Mert már régi a jelszó, csak tiszta forrásból.

Jó lenne már túllenni a különböző gyümölcssháborúkon, de nyakunkon a barackszezon. Vigyázzunk értékeinkre!

— alfi —

Egység a különbözőségben

Minden év július első szombatján tartják világszerte a nemzetközi szövetkezeti napot. Az idén 67. alkalommal rendeznek ünnepségeket, amelyek jelmondata: „Egység a különbözőségben”. Ezen a napon a világ több mint 600 millió szövetkezeti tagja, dolgozója ünnepel.

A magyar szövetkezeti mozgalomnak népes tábora van. Mintegy 4 millió 700 ezer ember közreműködésével, csaknem 6000 fogyasztási, ipari, illetve mezőgazdasági szövetkezet tevékenykedik.

A nemzeti jövedelem 24 százalékát állítják elő. A szövetkezetek termelik az ételmi-

szerek, mezőgazdasági termékek 69 százalékát, az ipari termelésből 17 százalékkal, a kiskereskedelmi forgalomból 36 százalékkal részesednek, a lakossági szolgáltatások 50 százalékát adják. A takarékszövetkezetekben van a lakosság megtakarított pénzének 15 százaléka.

2

DÁTUM

1989. július 1.

Mea culpa?

Gorbacsovi górcső alatt '56

Bár a szovjet sajtó gyakorlataiban lassan elfogadott tény lesz, hogy az egyes írások a szerzők véleményét és nem a hivatalos álláspontot tükrözik, az elmúlt héten több olyan szovjet „magánvélemény” látott napvilágot az 1956-os magyar eseményekről és Nagy Imre kivégzéséről, amely nemcsak Magyarországon váltott ki komoly érdeklődést.

Az egyben átértékelések önmagukban is rendkívülinek ítéltetők. Leonyid Jagodovszkij történész kandidátus egy japán lapnak adott exkluzív interjújában „történelmi hibának” minősítette a szovjet hadsereg beavatkozását az 1956-os eseményekbe, Jevgenyij Ambarcumov pedig a Moszkovszkije Novosztyi című hetilap hasábjain fejtegette azt, hogy Nagy Imre elítélése „vitathatatlanul a mi bűnünk, az akkor vezetőnk, Hruscsov bűne” volt.

A szovjet külügyminisztérium szóvivője szükségesnek tartotta, külön hangsúlyozni: tudatosan szabványválaszt akart adni a magyar újságíróknak, amikor azok Jagodovszkij nyilatkozatáról kérdezték őt. A szovjet glanznosztyi kereteibe bele is férnek a hivatalostól jócskán elütő vélemények, így elfogadható lenne a semleges szóvivői felelet, ha egyéb — ugyancsak jelentős — hivatalos állásfoglalások nem állítanak más megvilágításba az új megítéléseket.

Az MSZMP vezetői már korábban is kifejtették, hogy Nagy Imre pártbeli rehabilitálása nagymértékben függ azoktól az eddig titkosan kezelt dokumentumoktól, amelyeket nem a magyar párt archívumában őriztek. Ezeknek a dokumentumoknak a felülvizsgálata nyilvánvalóan nemcsak Budapestten készítenek az események újragondolására. De talán ennél is jóval fontosabb az, hogy Mihail Gorbacsov a közelmúltban tett bonni látogatása során ismételt megerősítette: a szovjet vezetés elhatároja magát a Brezsnyev-doktrínától, tehát attól a „jogtól”, hogy a szocializmus védelmét akár katonai erővel is felvállalja a többi testvéri államban.

A Brezsnyev-doktrína az 1968-as csehszlovákiai beavatkozás elméleti megalapozása volt, de vitathatatlan tény, hogy a prágai tavasz leverésének szerves előzménye volt a szovjet hadsereg 1956-os fellépése Lengyelországban és Magyarországon. A június 15-i szovjetellenes tüntetés Budapestben és a gyászszertartáson elhangzott egyes vélemények természetesen nem találtak helyeslést Moszkvában. A szovjet vezetés azonban nem tulajdonított e megnyilvánulásoknak a valódi súlyuknál nagyobb jelentőséget, így logikusnak látszik, hogy a Brezsnyev-doktrína elvetése egy-két évtizednél jóval régebbi gyakorlat átértékelését jelentheti.

Gózon István MTI—PRESS

Itala, Topolino bal-Lada

A FIAT előtt hajtsunk fejet

Kilencven éve, 1899. július 1-jén alapították Európa legnagyobb autógyártó cégét, a Fiatot. A torinói előkelő társadalom kilenc tagja gyűlt össze Bricharesio gróf kastélyában, hogy aláírja az alapító okmányt. A szervező egy vállalkozó kedvű ifjú katonatiszt, Giovanni Agnelli. A tőke, amit összeadtak: 800 ezer líra (ma már egy robogó sem telik ki belőle, ám akkor igen nagy pénz.) A cél: autómobilok gyártása. A céget „torinói olasz autógyár” (ennek rövidítése a Fiat) néven jegyzi be a közjegyző tíz nappal később. Őszre kész is az első jármű. „3 1/2 HP” névre hallgat, s inkább hasonlít konfliktuskocsihoz, mint a mai autókhoz. Hátul a hintaülés alatt elhelyezett kéthengeres kis motorja (679 ccm) alig 4 lóerőt képes leadni. Ezzel óránként 35 kilométeres „szédületes” sebességgel szállít három személyt, akik egymással szemben ülnek, mint a hintókban volt szokás. Öt hónap elteltével nyolc ilyen jármű talált vevőre, de még 1900-ban is csak 26 az újjakbóli, amelyek már népszerűsége teljes mértékben voltak képesek. Az új torinói hóbort azért hamar elterjedt az iparosodó Itáliában. Előkelők különlegességéből népszerű sport- és munkaeszközzé vált. A FIAT rászoktatta az olaszokat az autóra, s oly sikeresen, hogy máig boldogulnak érte. A cégalapító Giovanni Agnelli profi üzletembernek bizonyult. A termelés-szervezést a Fordtól leste egy tanulmányúton. 1903-ban már Amerikában is adott el autóból, lerakatot nyitott Sidney-ben és Ausztriában leányvállalatot. 1907-ben a le-

gendás „Itala” Párizsból Pekingig gurult a saját kerekén, Verne Gyulához méltó vállalkozással, és a népszerűvé váló autóversenyeken a Fiat-ok rendre jól szerepelnek. A titok mégsem ez. Századunk első évtizedében csak Torinóban már 20 autógyártó műhely működött, s egész Olaszországban 61, köztük olyan nevek, mint Lancia, Bugatti, Ferrari vagy az Alfa Romeo. Mégis kevesen maradtak fenn közülük a két háború után, és amelyek mégis, azokat a Fiat rendre bekebelezte.

Ma egyedül áll a porondon. Nemzetközi multinacionális cég 150 országban 700 leányvállalattal, 277 ezer alkalmazottal, 45 ezer milliárd líra (32 milliárd dollár) árbevétellel. A titok az az üzletpolitikája, amit Giovanni Agnelli, a „senátor úr” ahogyan később neveztek Mussolinótól kapott (de nem sokra becsült) címe után, már az első évektől tudatosan folytattott: az autógyártás mellett több lábra állított a vállalkozást. A Fiat 1901-ben már gyárt omnibuszt, 1903-ban teherautót, szállító járműveket, 1905-ben került ki üzeméből az első hajómotor, 1908-ban az első repülőgépmotor. 1915-től katonai repülőgépeket állít elő. 1917-től vasúti szerelvényeket is.

A második világháborút követően a „senátor úr” után a „tanár úr” Vittorio Valletta foglalja el a torinói FIAT-birodalom komor vezérigazgatói irodáját. Ő is nagy ipari szervező. Az ötvenes években a FIAT befog a traktorgyártásba, majd az atomipar következik, a távokzlés, mára az űrkutatás. Jelen van ugyanakkor bankokban, az

idegenforgalomban, lapkiadó (a torinói La Stampa az övé) és a futball-üzletben is: a fekete-fehér csikos Juventus, a legtöbb olasz bajnokságot nyert klub szintén a FIAT-birodalom része. A nagy szerelem azonban máig a gépkocsi. A multinacionális kolosszus üzleti forgalmának felét ma is ez adja. A legendás FIAT-modellek — a háború előtt a Topolino, 1955-ben a híres 600-as és 500-as (Valletta is ezzel járt), később a 124-es (amelyik a szovjet Ladák ösanyja), mára a Tipo — hozzátartoznak a gépkocsi-gyártás történelméhez.

A FIAT-ideál következetesen a kiskocsi, az olcsó népaút. 1988-ban 2 milliárd FIAT-gépkocsit gyártottak és adtak el, ezzel első az európai gyártók között, s övé a piac 15 százaléka. Autókat persze ma már sokfelé gyártanak, s talán jobbakat is mint a FIAT. A torinói birodalom vezetői azonban a gyártás-szervezésben is élen járnak. Ugyanis nem ugyanaz a dolog egy típust néhány ezer példányban előállítani, vagy néhány százszázalagos nagyságrendben.

A robotokkal hegesztett karosszéria-üzem a FIAT-nál

A Szahalin szigetén

Jajgat a tajga

Hatalmas erdőtüz pusztít a távol-keleti Szahalinon: e sziget területének csaknem egyötödén, 200 ezer hektáron már harmadik hete égnek az erdők. Pusztul az egyedülálló flóra és fauna, súlyos veszteség fenyegeti a ritka lazacféléket, amelyek ívása hamarosan megkezdődik, de a sziget folyóit lángoló

1978-ban valósul meg, elsőként a világon. 1981-ben robotizálják a motorszerelést. S idén avatták fel Cassinóban a világ első teljesen automatizált gépkocsigyártó üzemét. Itt nincs már munkás, csak fehérköpenyes számítógép-szakemberek, akinek felügyelete alatt a számítógép és lézer vezérelte robotok teljesen automatikusan állítják össze, festik és próbálják ki a teljes gépkocsit, naponként 1 800 darabot. Számítógép szervezi az alkatrész-beszállítókat sok tízezres hadát, nemkülönben az eladást — igényekhez szabottan.

Giovanni Agnelli, az unoka (az „ügyvéd úr”) — aki ma áll a birodalom élén — büszke arra, hogy méltó folytatója a cégalapító nagypapa művének. Valószínűleg nagyobb hatalom összpontosul kezében, mint bármelyik olasz kormányfőnek. A FIAT részvényei ma is felfelé mennek a milánói tőzsdén és jegyzik őket a Wall Streeten is. A FIAT 90 évesen életerősebb, mint valaha, s készülődik az Agnelli-dinasztiának negyedik nemzedéke is.

Magyar Péter (Róma) — MTI—Panoráma

tagja övezi. Jelenleg több ezer ember próbálja felvenni a küzdelmet a lángokkal, az ország más részéből is érkezett segítség. Az erdőtüz pontos okai egyelőre nem ismertek, de az már most világos, hogy nem a természetet, hanem az emberi hanyagságot kell okolni — írja a Pravda.

Negyvenöt éve történt

Ágira gondolok most, zsidó barátomra, aki 1965 őszén megvált jó hírű gimnáziumunktól és a várostól, Soprontól, hogy további tanulmányait a budapesti zsidó gimnáziumban folytassa. A történet, amiért elment közülünk, többünket megrázott. Valaki, társai közül, hirtelen haragjában azt mondta neki: te büdös zsidó! Ekkor tudtam meg én is, hogy Ági zsidó, szülei pedig a háború után tértek haza Dachauból.

A készülődés néhány napjában közelebből is megismerkedhettem szüleivel, akik látására semmiben sem különböztek a többi felnőttől. Egyik nap, amikor felszaladtunk hozzájuk éppen az osztrák televíziót nézték: zsidó énekesek daloltak héberül. Különös és szép volt a daluk. Az előadás után olyan „élményben” volt részem, amilyenben sem előtte, sem utána még nem volt.

Amikor a bemondó németül megszólalt rosszul lettek mind a ketten. Döbbenet, földbegyökerezett lábbal álltam az ajtó mellett, vártam, hogy Ági valamit tegyen, de ő meg se szólalt, hanem karon ragadott és bepöccelt a szobájába. Elnézést kért tőlem, hogy lelkiileg nem készítette föl a szüleivel való találkozásra. Mint mondta, fogalma sem volt róla, hogy

nem ismerem részletesen családunk tragédiáját. Majd elővett egy fényképalbumot, képeket nézegettünk a „testvéreiről”. Megtudtam tőle, hogy édesanyjának első férje két gyerekkel, apjának pedig az első felesége három kisfiával együtt elpusztultak a lágérbán, valahol Németországban.

Akkor talákoztam közelebből a háborúval. Később pedig Bonyhádon: Fanny néni személyében, aki szintén megjárta a pokol bugyrait, Auschwitzot. Emlékezett még Mengelére, soha nem szűnő éhséget érzett az ehetetlen csalánleveles, és csalánfőzelékek, a félig rothadt krumplik és félig főtt marhahéjak után, még így 45 év távlatából is.

A hatgyerekes családjából csak ketten éltek meg a tábor felszabadítását nővérel. Mielőtt hosszabb beszélgetésünkre sor kerülhetett volna, Fanny néni ez év márciusában, egy csendes éjszaka elvitte keserű élményeit a túlvilágra. Életében titkolta, hogy férjének első felesége két fiával és kislányával együtt elpusztult az egyik haláltáborban.

Házasságukból egy fiú és egy lány született. A kislány a Judit nevet kapta, talán azért adta a férfi elhunyt lánya nevét a kislányának, hogy ezzel is ha-

lott gyermekére emlékezzék, aki a legkisebb és aki legkedvesebb volt apjának korábbi életében.

Hogy mindezt miért említtem? Ma, július 1-én negyvenöt évvel ezelőtt a bonyhádi gettóból elszállították a szekszárdi, a bátaszéki a Bonyhád és környéki zsidókat. Kölcsön kaptam azt a könyvet, amit Eisner János írt a bonyhádi zsidók története címmel, és ami 1965-ben jelent meg magánkiadásban Tel-Avivban.

Az író maga is ebből a gettóból indult el a halálgyárak felé. Azon kevesek közé tartozott, akik túlélték a deportálást; „Mindig kellene a szemtanúk”, mondta. — Figyelmeztessenek bennünket, kiabálják világgá szenvedéseiket, hogy ne legyen több holocaust.”

Emlékezzünk mi is rájuk. A 45 évvel ezelőtt történtekről így beszél az író, Eisner János:

„1944. július 1-jén délután két óraker kezdődött meg családtagjaink bevonatolására. Itt már a helyi hatóságoknak semmi szerepük sem volt, mindent az idegenből iderendelt és enél fogva ismeretlen csendőrök intéztek. Ennek dacára sem lehet azt állítani, hogy ezek a vadnak és durvának nevelt em-

berek a szükségesnél durvabak lettek volna.

A vagonok egy részét a tehérpályaudvar rampájához tolták, más részük a rampán kívül állott és ajtajukhoz kis létrát támasztottak és így folyt le a vagonok megtöltése.

Minden vagonba 70 személyt kényszerítettek beszállni, noha köztudomású, hogy egy ilyen vagon 40 ember szállítására alkalmas csak. (Rosenberg Ignác az öt szállító vagonban 83 személyt számolt meg.)

Minden vagon belsejében kétoldalt padok voltak, középen a földön egy halomban sárgarépa, káposzta, saláta. A vagon egyik végében ürülék-vödör.

És hetven ember, a legkülönbözőbb korú, vérmérsékletű, idegállapotú férfi és nő!

Mindenkiben működik az életösztön, magának vagy a gyerekének egy talpalatnyi helyet biztosítani, lehetőleg távol az ürülék vödörtől, amelyre pedig mindenkinek szüksége lesz! Viták, talán még kisebb tettelegességek is megestek a felkorbácsolt idegállapotban.

Délután 6 óraker bezárták kívülről a vagonok ajtaját. Ezzel megszűnt a kapcsolat a külvilággal, a szabad levegővel. Az imént még felkorbácsolt idegekre most ráült a halálos félelem nyugalma és csendet parancsolt. Csak itt-ott csuklott fel egy hisztérikus zokogás.

A nyári nap lemenőben volt, ferdén pásztázó sugarai belopkodtak a vagon bedrótozott ablakán és kísértetiesen világitották meg a vagon foglyainak arcát, gyermekekét, akik kérdően néztek szüleikre, hogy hová utaznak? És felnőttekét, akik e kérdésre maguk sem tudtak felelni.

Néhány perc múlva a mozdony dűrván rántott a vagonokon. Az emberek akik álltak, előrestek, akik a lócákon ültek, oldalt billentek.

A vonat elindult!

Csak az irányítói tudták, hogy ez a Halál vonata.”

Veress Éva
fotó: K.A.

4.

Dr. Kolozsi Béla:

DROG-GONDOK

Mindazokat a deviáns viselkedéscsoportokat, amelyek egy nemzedékhez kötődnek, sajátos ifjúsági szubkulturális jellegű öltönyt, a szociológiai háttérösszefüggések síkján könnyen — és nem alaptalanul — kapcsoljuk e nemzedéknek a felnőtt társadalomba való beilleszkedési nehézségeihez. Valamivel pontosabban fogalmazunk azonban, ha nem beilleszkedésről, hanem esetleg „integrációról” beszélünk. Míg a beilleszkedés fogalma az egyik fél részéről aktív, a másik részéről passzív, csupán utat engedő magatartást tételez fel, az integráció kifejezés talán valamelyest jobban érzékelteti, hogy a „felnőtt társadalom” is ingotag szereprendszerű, nem minden esetben értékdictáló a fiatal generáció számára, kapcsolatukban a normanyújtás és elfogadás, különféle arányokban, mindkét oldalon jelen van. E szempont figyelembevételével a generációk viszonyát egy sajátos tipológiával is jellemzi, értelmezni lehet a háttérjelenségek megértése céljából. Ez a tipológia „pozitív, konfiguratív és prefiguratív” kultúrákat különböztet meg. Az elsőben a mintanyújtás diktátuma az előző generációk privilegiuma, a középsőben a generációk viszonya e tekintetben szimmetrikus, az utolsó esetben az érvényes minták és értékek meghatározásának hatalma az ifjúság kezében van.

Önmeghatározási hatalmat hagyott meg az ifjúság kezében, másfelől különféle „fiatalos értékeket” egyetemesen kívánatosá tett az idősebbek számára is. Az előbbi tipológia szerint a modern kultúra egyszerre lett fokozottabban prefiguratív és pozitív. Egy sajátos nemzedékhez, az ifjúsághoz való tartozás egyszerre jelent egyfelől előnyt, másfelől hátrányt. Kontúrosabbá, jelentősebbé vált az ehhez a nemzedékhez való tartozás. Fontosabbá váltak ezért a generációra jellemző élmények, az ezt körülölelő nemzedékre jellemző „ritusok”. Sajátos áttételeken keresztül a társadalmi élet kulturális váltása létrehozta a kor fiatal generációjához kötött deviációformáit, köztük a közös extatikus élményekkel kecsesített narkomániát.

Mint minden tipológia, ez is természetesen egyszerűsítés, a valóság összetettebb. A modern társadalomnak különféle szektoraiban valószínűleg egymást váltva, vagy éppen egyszerre vannak jelen a vázolt szociokulturális alakzatok. Az értéknyújtás, a kívánatos modellek nyújtásának képessége és a reális érvényesítés hatalmának összehangolása is létrejönnek. Ez a tarka, feszültségekkel terhes és örvénylő társadalmi dinamika is nyilvánvalóan szerepet játszik a nemzedék-specifikus deviációformák létrejöttében.

E jelenségek társadalmi, intézményi megítélésének legfőbb előfeltételei, hogy mind a

létezésük, mind terjedésük komplex eredetű társadalmi jelenség. Ilyen mértékű komplex szociális jelenségek megelőzésének és visszaszorításának feladatai maguk is sokrétűek, több társadalmi, államigazgatási és tudományos-diszciplináris ágazat kooperációját igénylik. E kooperációban az egészségügyi szolgálatnak, az egészségügyi alapellátásnak is megvan a maga szerepe, de távolról sem kizárólag eme ágazat és a hozzá kapcsolódó orvostudományi ágak feladatkörébe tartozik a megelőzés és ellátás.

A megelőzés fejlesztése egyik legfontosabb járható útjának az egészségnevelés módszereinek kidolgozása és elterjesztése látszik. Ezek keretében az orvosi, szociális, pszichológiai megközelítések több szakembert együtt, csoportmunkában alkalmazó „felléptetés” a korábbiaknál hatékonyabb lehetne. Gyógyult betegek, lelkes, önkéntes segítők kapcsolódása, a megközelítésmódok komplexitását fokozhatják. Hozzá tartozik ugyanakkor a mainál hatékonyabb megelőzéshez a közösségek teljesebb mentálhigiénés ellátása, a személyes problémamegoldások szakszerű segítése, hiszen érzelmi feszültségek egy részének megoldásával a drogok iránti igény csökken. A biológiai, lelki és szociális jólét, a társadalmi igazságosság és méltányosság fokozása, helyreállítása az igazán hatékony megelőzés lényeges feltétele.

Felvetések a törvénytervezetről (3.)

Az ellenőrzésre minden szervezetnek jogot kell kapnia

Sorozatunk következő részében először a törvényjavaslat egy homályos pontjáról szeretnénk szót ejteni. A hatodik fejezet huszonkettes paragrafusában olvashatjuk, hogy a választási szerv mellett szakértői munkacsoport működik majd, később azt is megtudhatjuk, hogy ezek tagjait a megfelelő szintű tanácsok végrehajtó bizottsági titkárai, illetve az Országos Választási Elnökség mellett működő pedig a belügyminiszter nevezi ki.

A törvényjavaslat sajnos nem tér ki arra, hogy ezen szakértői bizottságoknak mi lesz a feladata a választás folyamán, s arra sincs utalás, hogy a kiválasztók milyen elvek alapján állítják össze a csapatot. Eleve természetesen nem tételezzük föl senkiről semmi rosszat, de meg kell kérdeznünk, hogy milyen szándék szerint javasolják e testület tagjait, illetve ha feltehetjük, hogy a választás tisztaságának ellenőrzése lesz a feladatuk — ami logikusnak tűnhet — akkor nem érthetünk egyet a kinevezési eljárással.

A következő választások, hogy mekkora súlyiak lesznek, azt hiszem nem kell különösen taglalni. A tét óriási, ha a lakosság valóban több alternatíva (párt) jelöltjei közül választhatnak, akkor könnyen belátható, hogy minden egyes szavazatnak mekkora jelentősége lehet az országgyűlési képviselők kiválasztásánál. Mint már mondtam is, eleve nem számíthatunk senkitől rosszra — bár emlékeztethetnék azokra a bi-

zonyos „kék” cédulákra — de hogy mindenki számára megnyugtató módon folyjék le a voksolás, meg kell teremteni annak lehetőségét, hogy minden induló párt vagy szervezet ellenőrizhesse a szavazatszámolást.

Nem tudom, hogy a szakértői munkacsoportnak kontrollálási szerepet szántak-e, de mivel a törvényjavaslat sehoh nem említi, hogy az alternatívoknak biztosítanak ezt a jogot, ha a tervezet megalkotói nem e célból javasolták a testület létrehozását, akkor erre a szerepre egy külön, független ellenőrző szervet kell életre hívni, amelyben minden szervezetnek helyet kell kapnia.

Ha pedig emiatt került be a javaslatba, akkor nem elfogadható a kinevezési módszer, illetve csak akkor, ha az ellenzék minden szervezete törvényben lefektetett garanciát kap arra nézve, hogy az első vonalból kísérhetik végig a szavazás menetét, s szűrhetik ki az esetleges tévedéseket, törvénytellenességeket.

A köztársasági elnök és alelnök választásáról szóló fejezet, melyet a francia mintára dolgoztak ki, megfelelően korrektnek látszik. (Első fordulóban az lehet elnök, aki a szavazatok több mint felét megszerzi, ha ilyen nincs, akkor a következő alkalommal a két legtöbb szavazatot kapó jelölt csap össze újból, köztük már az egyszerű többség is dönt.)

Ezzel kapcsolatban gondot inkább a választások sorrendjé-

nek megállapítása jelenthet, illetve annak eldöntése, hogy a jelenlegi ördögi körből honnan kezdve próbáljunk kitörni. Az ugyanis nyilvánvaló, hogy Alkotmányunkat meg kell változtatnunk, javítanunk, de sokan mondják, hogy erre a jelenlegi Országgyűlés nem kompetens. Az új alaptörvényt az új Parlament alkossa meg. Ebben van is némi igazság, azonban ahhoz, hogy a többpártrendszerű, szabad választás megteremtéséhez a törvényhozás megalakulhat — meg kell változtatni az alkotmányt. Ez a helyzet nem más, mint a róka fogta csuka alapelve.

Ráadásul a jelenlegi képviselőházat már, de szintén alapvető fontosságú törvényeket is meg kell alkotnia, melyek szintén inkább a következő testület hatáskörébe kellene, hogy tartozzanak. Gazdasági és társadalmi válsághelyzetünk azonban nem tűr további halasztást a fontos döntésekre nézve.

Tehát akkor mikor tartunk választást? Mikor voksoljunk az új összetételű Országgyűlésre, a köztársasági elnök személyére, milyen legyen az új Alkotmányunk, ki változtassa azt meg? — És még sorolhatnánk rengeteg megválaszolatlan kérdést, melyekre hamarsan feleletet kell adnunk.

Wagner Dezső

A pap feladta az utolsó kenetet

Lapunk június 22-ei számában közöltük Keményfi Béla nyílt levelét (kágyé)-hez. A levél írója egy, az említett szerző néhány nappal korábban megjelent cikkére reagál, melyből tudomást szerzett arról, hogy a Történelmi Igazságtétel Bizottság megalakult. — Céljuk: küzdeni a politikai okok miatt elítéltek, bebörtönzöttek és internáltak teljes politikai és erkölcsi rehabilitációjáért.

Mint írja „kágyé”-nek, „Őn sem beszél arról a sok ezer magyar állampolgárról, köztük 16—18 éves gyerekekről, akiket a Felszabadító Szovjet Hadsereg NKVD szervei hurcoltak el otthonaikból és tolmács, valamint védő részvétele nélkül megtartott tárgyalásokon ítélték 10-től 25 évig terjedő, koncentrációs lágerekben eltöltendő szabadságvesztésre a szovjet hadbírókhoz... Azért fogtam tollat, mert Ön(ök) csak a magyarországi (1944-től) terrorhullámok szenvedő alanyaival foglalkoznak, és megfeledkeznek arról, hogy ezek többszöröse pusztult el a szovjet lágerekben. Akik megérték Sztálin halálát és hazatérhettek, azok közül is sokan meghaltak már itthon a kényszermunkán, az összeszedett betegségekben.

A Történelmi Igazságtétel Bizottsága, amikor a kitűzött céljairól harcol, ne feledkezzen meg azokról sem, akik távol a hazától az orosz hómézőkön, a tajgában, a sarkkörön túl szenvedtek ártatlanul. Őket is megilleti a becsület visszaállítása, a kártérítés és a hely nevüknek a II. világháború áldozatainak

emlékművén. Ez utóbbi csak akkor lesz lehetséges, ha végre nyilvánosságra hozzák azok névsorát, akik a távoli hómézőkön nyugszanak.”

Keményfi Béla több mint nyolc esztendő óta hadifogságban — ártatlanul. A Szovjetunió Legfelsőbb Bírósága megalakult. — Céljuk: küzdeni a politikai okok miatt elítéltek, bebörtönzöttek és internáltak teljes politikai és erkölcsi rehabilitációjáért.

*

A Kapos-Volán nyugalmazott jogtanácsosa vagyok. Szigetváron születtem, s amikor 1938-ban meghalt édesapám, akkor költöztünk Kaposvárra — azért, hogy édesanyám könnyebben tudja a három fiát nevelni... Mint levonták tőlük ki és 1945-ben tértem haza nyugati fogságból. Hatodikos gimnazista voltam akkor. Amikor megjöttem, nyomban beiratkoztam a gimnáziumba, hogy folytassam a tanulmányaimat. Alig telt el néhány nap, egy magyarul nagyon rosszul beszélő ember jött a lakásunkra — édesanyámnak egy szoba konyhás lakása volt — azzal, hogy a magyar rendőrség szeretne velem egy-két dolgot tisztázni. (Bár amikor megérkeztem november 4-én, szinte az első utam a rendőrségre vezetett.) Édesanyám megkérdezte, hogy a táskámat vihetem-e

magammal, mert a rendőrségtől nyomban mehetnék az iskolába. A férfi igennel válaszolt, s indultunk is. Amint kiléptem az utcára, két orosz kiskatona — kezükben géppisztollyal — közrefogott. Ez az illető pedig a pisztolyát nyomta az oldalamba, s megfenyegetett: ha szólni próbálok, akkor lőnek. Ledobatták a táskámat... és elvittek Nagykanizsára. Ott mutattak nekem két-három embert. De nem ismertem őket, s ma sem tudom kifélek... Többet ki sem hallgattak. Lent voltam a börtön pincéjében. Négyen voltak fiatalok: egy újdéki fiú, volt egy tizenhét éves cserkész-nadrágos legényke — őt azért vitték be, mert azt akarták tőle megtudni, hol van a bátyja, aki katonatiszt volt — és egy kaposvári fiú, akit csak látásból ismertem. Azt akarták kiszedni belőlünk, hogy együtt csináltunk valamit...

Nem írtam alá egyetlen jegyzőkönyvet sem. Ezért is bántalmaztak, meg azért is, hogy nem ismertem föl senkit. A ciril betűket én nem ismertem. Akkor... Kértem, fordítsák le a jegyzőkönyvet magyarra. Ez aztán nem tetszett nekik. Ilyenkor a tolmács is, a kapitány is ütött, vert. Amikor egy cellába kerültünk a fiúkkal, akkor tudtam meg, hogy a kaposvári fiút Kertész Jánosnak hívják. (Két évvel idősebb nálam, ő 27-es, s most is Kaposváron él, mint nyugdíjas.) Egy alkalommal, amikor őt elvezették, megkérdezték tőlem, hogy „Ez mi?” és mutatták a cserkészigazolványomat. Először magyarul mondtam, hogy mi. A következ-

ző kérdésre németül, majd a harmadikra angolul: boy scott. Erre: „angol spion” volt a válasz, s született a következő jegyzőkönyv, amit megint nem írtam alá... nagyon megruháztak érte. Szerencsémre erős a csontozatom, mert a karommal többször kivédtem a puska-tust... Tehát a cserkészigazolvány végleg betette nekem a kaput — no és a cserkészkalap, amilyent ma is hordanak az amerikai hadsereg tagjai...

Kertész Jancsival és a két másik fiúval elhatároztuk, hogy bennünket ugyan nem visznek ki Szibériába. Hanem megszökünk. A tizenhat évesek szökési terve olyan egyszerűnek tűnt, mint annak a rendje. A főszolgabíróház épületében volt a börtön, s ha az ór az erkélyen állt, akkor azt meg lehetett volna kerülni úgy, hogy ne lásson meg minket. Ezt reggel és este megfigyeltük, amikor véccere vittek bennünket. Az első alkalommal nem sikerült a szökési kísérlet sem, mert az ór az udvaron állt. És egy géppisztollyal szemben nem rohanhatunk. Másnap reggelre halasztottuk a szökést.

Sosem felejttem el. A tatar-nak, vagy üzbégnek kócosan lógott szemébe a haja... Jancsi ment elől. Úgy beszéltek meg, ha indulhatunk, elkiáltja magát, „rajta!” Így is volt, mert az ór nekünk jó helyen posztolt. Rohanni kezdtünk. Előtte futott a cserkész-nadrágos fiú, aki rövidlátó volt. Leesett a szemüvege. A valamikori virágágyás drótkerítését nem vette észre, megbotlott, elesett. Én átugrottam rajta. Jancsival mi balra fu-

tottunk, ők jobbra. A legelső útbetorkollásnál szóltam Jancsinak, fusson tovább, én kanyarodom. Lerázzuk az öröket. Futottam vagy háromszáz métert. Egyetlen házba sem tudtam bemenni. Mert vagy zárva voltak, vagy tele voltak oroszokkal. Azok pedig a lármára kitódultak az utcára. S tudták, aki szalad, arra löni kell... Éreztem egy ütést és elvágódtam. Gerincemet érte a lövés. Mind a két lábam béna. Itt ment be a golyó és ott jött ki. Mellém jött egy katona, fejbe vágott, belém rúgott... Nem tudom, meddig feküdtem ott. Fogalmam sincs... Halványan emlékszem: három kislány hajolt fölém, s az egyik azt mondta: él. Bevittek egy házhoz, majd lovaskocsin a kórházba szállítottak. Ott bekentek jóddal és bekötözték. Jött egy pap, meggyóntatott, megáldoztatott, feladta az utolsó kenetet. Én pedig elmondtam édesanyám címét: özvegy Keményfi Györgyné Kaposvár, Honvéd utca 67.

Erre berohantak az oroszok, mindenkit a fal mellé állítottak... engem pedig elvittek.

Azt a kötést fél év múlva én vettem le magamról Zaporozsiban. Hogy nekem nem volt seblázam... hogy egyáltalán megúsztam? Erős, kisportolt fiú voltam és édesanyám erős hitét is megörököltem... Többé nem kerültem a pincébe... Fél év múlva vittek ki.

(folytatjuk)

Lejegyezte:
V. Horváth Mária

Üzenet

A Lányok Álma című lap postájából

„Elmúlt boldogság” jellegre:

Tizenhat éves voltam, amikor mostani vőlegényemmel, Lacival megismerkedtem. Nagyon tudtunk egymásnak örülni. Sokáig úgy tűnt, hogy felhőtlen a mi boldogságunk. De „Tavaszmom, vígságom téli búrá vált”, ahogy a költő írja. Én ezt a keserűséget a szódavíznek köszönhetem. Hallottam, hogy a szódavíz impotenssé tesz. Laci meg antialkoholista, csak szódát iszik. Hiába mondtam neki, hogy ne igyon szódavizet. Szüleim örülnek, hogy Laci csak szódát iszik. De mi lesz velünk, ha ez így megy tovább? Sokszor úgy érzem, Lacit már kikezdte a szódavíz.

Inkább lenne alkoholista!

Stanci néni válasza: Félelme alaptalan. Boldogsága érdekében ne adjon minden mende-mondára! A tudomány nem ismeri ezt az összefüggést a szódavíz és az impotencia között.

Csak szódázzanak nyugodtan tovább!

DÁTUM

Öntisztulás vagy állásfoglalás

(Tizenegy bajai pedagógus kilépett az MSZMP-ből)

Meggyőződésem, az olvasót nem érdekli különösképpen, hogy az újságírónak munkája során milyen nehézségekkel kell megküzdenie (talán nem is tartozik rá), most mégis szükségesnek tartom elmondani, miért nem a legilletékesebbekkel, a nyilatkozattevőkkel készült a beszélgetés.

Dátumnak elhatározásuk okairól beszélni. Ehhez természetesen joguk van.

Mint ahogy az újságírónak is ahhoz, hogy tovább menjen a hír nyomában. Így kerültünk a bajai pártbizottságra, ahol Várnagy István, a városi pártbizottság első titkára készséggel válaszolt kérdéseinkre.

— Ma már a párttagok kilépése az MSZMP-ből nem szenzáció értékű. Azért mégsem mindennapos, hogy egy egész kollektíva dönt úgy, szinte teljes egészében kilép az MSZMP-ből. Mi erről az Ön véleménye?

— A kilépésekkel a tagkönyvcseré során számolnunk kellett, és az azóta eltelt időszakban is. Baján az elmúlt negyedévben kilencven párttag döntött úgy, hogy nem tartja meg MSZMP-tagságát. Azóta újabb ötven kilépettünk van, köztük az említett tizenegy pedagógus is. Ha azt nézem, hogy Baján mintegy ezer pedagógus dolgozik, és közülük kétszázan ma is párttagok, akkor nem túl nagy szám a kilépő tizenegy. Inkább csak az a megdöbbentő, hogy ugyanazon pedagógusközösségből léptek ki. Mellesleg a városban a tagkönyvcseré óta velük együtt összesen tizenhat pedagógus lépett ki.

— A kilépési nyilatkozatot a pedagógus pártbizottságnak címezték. Ön ismeri a tartalmát?

— Természetesen. Van róla másolatom, de egyelőre a pedagógus pártbizottság hatáskörébe tartozik a dolog. Az egyértelmű, hogy az alapszervezet nem volt joguk, nincs joguk feloszlítani, hisz maradtak ott párttagok, és úgy néz ki, újabb jelentkező is van az iskolából az MSZMP-be. Így az alapszervezet továbbra is dolgozhat ott. A pedagógus pártbizottság most vizsgálja, hogy milyen okok vezettek ehhez a közös kilépéshez. Mert az érdekessége a dolognak, hogy két nappal a nyilatkozat előtt volt az alapszervezet beszámoló taggyűlése, ahol senki, egyetlen párttag sem tett célzást arra, hogy gondolkodik a tagságának megszüntetésén.

— Mivel indokolták döntésüket?

— A nyilatkozatban általánosságokról szóltak. Olyan dolgokról, amire hivatkozva tíz évvel ezelőt is kiléphetek volna. Hogy hibásnak bizonyult gazdasági eljárásokat, nézeteket kellett nekik, gyakorló pedagógusoknak a gyerekeknek továbbadni. Olyan történelmi ismereteket, amelyeket saját emlékeik alapján másképp tudtak, hogy a pártállam megte-

remtésével a munkásosztály mellett az értelmiség nem kapta meg az őt megillető szerepet: Arról is írtak, feszültséget kelt bennük, hogy a politikailag, társadalmilag alig becsült pedagógus értelmiségtől az ország vezetése elvárta az adott rendszer támogatását, a mellette és érte történő agitációt, a gyermekek személyiségének ezirányú fejlesztését. Ugyanakkor a kialakult társadalmi helyzet szerintük nem nyújt megfelelő jövőképet az ifjúság számára.

— Mi erről az Ön véleménye?

— Sokáig voltam gyakorló pedagógus, ezért a gyermekek szemszögéből közelíttem meg a dolgot. Nem látok semmiféle garanciát arra, hogy a kilépés a gyerekek hasznára volt, hogy ennek következtében hatékonyabb lesz az oktató-nevelő munka, gyermekek személyiségének fejlesztése. Mert mind mondtam, az indokok között nincs semmi olyan konkrétum, amiben segítséget kérek, hanem csak általánosságok, így közvetlenül segítséget sem tudunk nyújtani gondjaik megoldásához. Közvetlenül a városi pártbizottságot érinti, hogy az iskola igazgatója az etikai bizottságnak is tagja volt, így helyette újat kell választanunk.

A többi egyelőre a pedagógus pártbizottságra tartozik, akik majd természetesen beszámolnak vizsgálati eredményükről a végrehajtó bizottságnak.

— A kilépés nemcsak pedagógus ügy. Mint mondta, Baján is sokan szüntették meg MSZMP-tagságukat az elmúlt hónapokban...

— Igen, és vannak köztük, akiket én személy szerint sajnállok, mert olyan emberek, akiknek továbbra is köztünk lenne a helyük. A jelenlegi politikai, ideológiai zűrzavarban sokan elbizonytalanodtak, évtizedes értékeket látnak lebecsülni, történelmi tényeket, tanult ismereteket megváltoztatni és ezért a mindentől való elzárkózást választják.

— Kik, milyen társadalmi csoportok alkotják a kilépők zömét?

— Azt hiszem társadalmi csoportra nem lehet osztani, nem az a jellemző. Inkább, hogy a fiatal, csak néhány éve párttagok és az idősek, a több évtizedes mozgalmi múltat maguk mögött tudók vannak sokan. A derékhad, a középgeneráció, úgy tűnik, még kitart, vagy legalábbis várakozó állásponton van. Minden azon múlik, milyen lesz a kongresszus. Addig pedig legfontosabb feladatunk összetartani ezeket az

embereket, lelket verni a csüggedőkbe, a bizonytalankodókba.

— Abból, hogy elhatározásokról nem voltak hajlandók a nyilvánosság, jelen esetben a Dátum munkatársa és ezáltal olvasói előtt beszélni, úgy tűnik a bajai pedagógusok tartanak attól, hogy valamiféle következménye lesz a nyilatkozatuknak. Kell erre számítaniuk?

— Ha bármiféle megtorlásra, ellenakcióra gondol, akkor azt válaszolom, hogy nem. Ma az ország, a párt átalakulásának megújulásának napjait éljük. Mindenki számvetést csinál, így a párttagok is. Talán kiderül, hogy ki miért volt párttag, ki kötődik igazán az MSZMP-hez.

— Tehát egyfajta öntisztulási folyamat ez a kilépési hullám?

— Nem fogalmaznék ilyen élesen. Egyszerűen arról van szó, hogy mindenki állásfoglalásra kényszerül. El kell dönteniük az embereknek, hogy tartoznak-e valahova. Ha tartoznak, melyik párthoz, szervezet-hez, azt vállalják-e, vagy csak egyszerűen külső szemlélői akarnak lenni a most zajló, történelmi jelentőségű folyamatoknak.

Beszélgetésünk eddig tartott. Köszönve Várnagy Istvánnak az elmondottakat, csak annyit fűznék hozzá, a Dátum továbbra is nyitott a pedagógusok gondolatait, érveit előtt.

Az NB II őszi sorsolása

Nyugati csoport

1. forduló (augusztus 20.). Tapolca—Keszthely, Ajka—Dunaújváros, BMTE-Törley—Volán SC, Dorog—III. Ker. TTVE, ZTE—Szekszárd, Komló—Mohács, Oroszlány—Sopron, Paks—Nagykanizsa.
2. forduló (aug. 27.). Szekszárd—BMTE-Törley, Keszthely—Dorog, III. Ker. TTVE—Paks, Dunaújváros—Tapolca, Nagykanizsa—ZTE, Volán SC—Oroszlány, Sopron—Komló, Mohács—Ajka.
3. forduló (szeptember 3.). Tapolca—Mohács, Ajka—Sopron, Komló—Volán SC, Oroszlány—Szekszárd, BMTE-Törley—ZTE, Nagykanizsa—III. Ker. TTVE, Paks—Keszthely, Dorog—Dunaújváros.
4. forduló (szeptember 10.). Szekszárd—Komló, BMTE-Törley—Nagykanizsa, ZTE—Oroszlány, Mohács—Dorog, Keszthely—III. Ker. TTVE, Dunaújváros—Paks, Volán SC—Ajka, Sopron—Tapolca.
5. forduló (szeptember 17.). Tapolca—Volán SC, Paks—Mohács, Dorog—Sopron, Nagykanizsa—Keszthely, Ajka—Szekszárd, Komló—ZTE, Oroszlány—BMTE-Törley, III. Ker. TTVE—Dunaújváros.
6. forduló (szeptember 24.). Szekszárd—Tapolca, Oroszlány—Nagykanizsa, BMTE-Törley—Komló, ZTE—Ajka, Mohács—III. Ker. TTVE, Dunaújváros—Keszthely, Volán SC—Dorog, Sopron—Paks.
7. forduló (október 1.). Tapolca—ZTE, Ajka—BMTE-Törley, Keszthely—Mohács, III. Ker. TTVE—Sopron, Paks—Volán SC, Komló—Oroszlány, Dorog—Szekszárd, Nagykanizsa—Dunaújváros.
8. forduló (október 8.). Sopron—Keszthely, BMTE-Törley—

- Tapolca, ZTE—Dorog, Mohács—Dunaújváros, Volán SC—III. Ker. TTVE, Szekszárd—Paks, Komló—Nagykanizsa, Oroszlány—Ajka.
9. forduló (október 15.). Tapolca—Oroszlány, Dunaújváros—Sopron, Nagykanizsa—Mohács, Paks—ZTE, Dorog—BMTE-Törley, Keszthely—Volán SC, Ajka—Komló, III. Ker. TTVE—Szekszárd.
10. forduló (október 22.). Ajka—Nagykanizsa, Komló—Tapolca, Oroszlány—Dorog, BMTE-Törley—Paks, ZTE—III. Ker. TTVE, Szekszárd—Keszthely, Volán SC—Dunaújváros, Sopron—Mohács.
11. forduló (október 29.). Tapolca—Ajka, Keszthely—ZTE, III. Ker. TTVE—BMTE-Törley, Dunaújváros—Szekszárd, Dorog—Komló, Paks—Oroszlány, Nagykanizsa—Sopron, Mohács—Volán SC.
12. forduló (nov. 5.). Tapolca—Nagykanizsa, BMTE-Törley—Keszthely, ZTE—Dunaújváros, Volán SC—Sopron, Szekszárd—Mohács, Ajka—Dorog, Komló—Paks, Oroszlány—III. Ker. TTVE.
13. forduló (november 12.). Mohács—ZTE, Keszthely—Oroszlány, III. Ker. TTVE—Komló, Dunaújváros—BMTE-Törley, Dorog—Tapolca, Nagykanizsa—Volán SC, Paks—Ajka, Sopron—Szekszárd.
14. forduló (november 19.). Tapolca—Paks, Ajka—III. Ker. TTVE, BMTE-Törley—Mohács, ZTE—Sopron, Szekszárd—Volán SC, Komló—Keszthely, Oroszlány—Dunaújváros, Dorog—Nagykanizsa.
15. forduló (november 26.). Keszthely—Ajka, III. Ker. TTVE—Tapolca, Nagykanizsa—Szekszárd, Volán SC—ZTE, Dunaújváros—Komló, Paks—Dorog, Mohács—Oroszlány, Sopron—BMTE-Törley.

160 autó versenyez a tereppel és egymással

A 28. Bosch—Kupa a Mecsek alján

Minden eddiginél népesebb mezőny, 160 autó próbál szerencsét a hét végén a 28. Bosch—Mecsek—Pannon hegyi versenyen. Az abaligeti pálya tizenkét éves történetében a legizgalmasabb versenynek ígérkezik az e hétvégi. Úgy volt, hogy a sokszoros bajnok, eddig kilencszer abszolút győztes Mauro Nesti kihagyja az idei versenyt, de az utolsó pillanatokban befutott a nevezése. Itt lesz új autójával Walter Pedrazza is, aki az idén haloványabban szerepel, s ha verseny-

ben akar maradni az elsőséget, akkor a Mecsek-alján bizonyítani kell. A nyugati konstrukciók mellett indulnak a Skoda „csodaautói” is, a Favoritok.

A 28. Bosch—Mecsek—Pannon hegyi verseny programja:

Július 1., szombat. Edzés: 9—12 és 13—16 óra között. Pályanyitás: 17 óra.

Július 2., vasárnap. Pályázás: 8 óra. Verseny: 9—14 óra között.

fotó: K. A.

A sokszoros magyar bajnok, Kiss Dezső most is ott lesz a rajtnál

Siófokon már megkezdtek

Igazában mi is csak annyi pihenőt kaptunk, mint a SZOT-üdlők beutaltjai — hallottuk Siófokon az S. Bányász első felkészülési edzésén. Kánikula ide, a Balaton csalogató, hús hullámai oda, a Gellei-legénység a héten már szinte teljes intenzitással edzett nap mint nap. Az első edzésen kiínt, hogy a régi gárdából igazában csak egy játékos hiányzik: Pardavi Károly, akivel a Bányásznál nem kötnek

újabb szerződést. Az „újabb arcok” közül többen, igazában nem újak. Balaton Vili eddig az NB II-es Csugónál volt kölcsönjátékos. A fiú a második vonalban, a kiesett Csurgóban, rendre rúgta a gólokat. Többek szerint sokat fejlődött. Lackovics Péter, meg a Keszthelyen „vendégeskedett” Takács Zsolt is újra Siófokon edz. Bemutatkozott a jelenleg katonáskodó, a Vidotontól átigazolt Magyar Zsolt, s a Döm-

Mezey-team — lent

Ki-ki vérmérséklete, habitu-sa szerint értékeli, véleményezi Laczkó Mihálynak, az MLSZ új elnökének eddigi döntéseit, megnyilatkozásait. Még nem telt el egy hónap sem beiktatása óta, de úgy érezzük, az elnök szakítani akar a múlttal. Megpróbál valami változást kicsikarni. Hivatalba lépése előtt még úgy volt, hogy jövőre végleg eltűnik az osztályozó a magyar labdarúgásból, de aztán mégis maradt. Annak ellenére, hogy a csapatok nagy többsége ágált ellene, hiszen csaknem a mezőny felét — a kiegyenlített erőviszonyokból következően — fenyegette a kiesés. Ami a szurkolónak, a sportközvéleménynek kifejezetten jó, hiszen nagyobb lesz a bizalom a bajnokság tisztaságát illetően. A bundátlanításnak, a megelőzésnek egyik fontos eszköze lehet ez a döntés.

Az elnök egy másik fontos lépésének érzem, hogy a napokban tárgyalt az újfent külföldre száműzetett Mezey Györggyel. Világos a szándék: az egyik legképzettebb elméleti és gyakorlati szakembert szeretné megnyerni, a lassan már két évtizede csak retorika szintjén létező utánpótlásnevelés ügyének. Laczkó nem felejtette el, hogy Mezeynek volt, és ta-

lán van is, egy hosszú távú programja a sportág megreformálására vonatkozóan, amely szakberkekben osztatlan elismerést aratott. De a válogatott szereplése és a kiégett bundaügy, az MLSZ kaotikus helyzete miatt ennek időarányos megvalósítása még szóba sem került. Amit Mezey joggal nehezményezett.

Most Laczkó megkereste, remélhetőleg létrejön egyfajta kompromisszum. Nagy szükség lenne egy lent létre jövő Mezey-teamre. Hogy e team irányutatása, ellenőrzése alapján dolgoznának a „Mezey dolgozatban” megálmodott megyei labdarúgó edzőtáborok, vagy kollégiumok. Ebben a teamban találnék helyet Bicskeinek, de a Kölnből hamarosan visszatérő Kistelekeinek is. Itt adnék feladatot azoknak az idős, nyugdíjas jó szakembereknek, akiket az MLSZ — nem tudni, miért? — mellőzött. Négy-öt év után valaminek már érződnie, látszódnia kéne. A ma ismét bálványozott hollandok is 1978 után valami hasonló tettek, és ime... A nyolcvanas évek közepén — néhány válságév után — újra rájuk figyel Európa.

Bálint Gy.

sodról érkezett Kirchmayer Tibor is Sokan sajnálják, hogy Quiriko esetleg ösztöl egy svájci csapatban folytatja. A hírek szerint Zsadányi szerződést hosszabbít Siófokon... A csapat egyébként már el is utazott Szlovákiába, mert szombaton az INTERTOTO-nyitányon a Pozsonyhoz közeli Hradits városában a Slavia Praha csapatával játszik. Aztán július 4-én a svájci Wettingenben lépnek pályára a siófoki-

ak, szintén INTERTOTO meccsen 8-án viszont hazai mérkőzés következik. A Praha elleni visszavágó este, villanyfényben játszák.

Az is tény, hogy Gellei Imre vezetőedző segítőt továbbra is Pusztai László és Horváth Károly lesznek. Az utóbbi ellátja ezután a technikai vezetői tisztelet is.

K. S.

1989. július 1.

DÁTUM

5

Milan Kundera:

BÚCSÚKERINGŐ

Elment a Szlávia vendéglő mellett — ez volt a fürdőhely legrosszabb kocsmája, ahová a helybeliek azért jártak, hogy sört dejenek, és összeköpködjék a padlót. Valamikor jobb időkben megért ez a kocma, s ezekből az időkben maradt még a kis, ház előtti kertben három, fából ácsolt, pirosra festett, (de már régen elpattogó) asztal meg néhány szék; hogy az egykori burzsoá örököre emlékeztessen. Kerti ünnepélyekre, táncos mulatságokra, kacéran a székeknek támasztott női napernyőkre. De mit tudott Ruzena azokról az időről, ő, aki a jelen idő keskeny hídján haladt előre az életben, bármiféle történelmi emlékezet nélkül? Nem látta a rózsaszínű napernyőknek az idő távolából idevetett árnyait, és csak három farmernadrágos férfit, egy gyönyörű nőt meg egy üveg bort látott egy terített asztal közepén.

Az egyik férfi odakiáltott neki:

— Jöjjön, üljön ide közénk!

Szót fogadott.

— Ez a bájos lány ma lehetővé tette számunkra, hogy egy rövid pomófilmet készítsünk — mutatta be az operatőr Ruzenát a nőnek, aki kezét fogott vele és érthetetlenül elmormolta a nevét.

Ruzena leült az operatőr mellé. Az elélt egy poharat és megöltötte borral.

Ruzena hálás volt, hogy történik valami.

Hogy nem kell azon gondolkodnia, merre menjen és mit tegyen. Hogy nem kell most azonnal eldöntenie, megtartsa-e a gyereket, vagy ne tartsa meg.

15.

Jakub végül mégiscsak döntött. Fizetett, és azt mondta Olgának, hogy most elbúcsúzik tőle, és majd a koncert előtt találkozhatnak.

Olga azt kérdezte, miféle dolga van, és Jakubnak az a rossz érzése támadt, hogy vallatják. Azt felelte, hogy találkoznia kell Skrétával.

— Jó, jó — mondta a lány —, de ez nem tarthat olyan sokáig. Elmegyek átöltözni, és hatarok itt várlak. Meghívlak vacsorára.

Jakub elkísérte Olgát a Marx-házhoz. Mikor a lány eltűnt a szobákhoz vezető folyosón, odahajolt a portáshoz:

— Mondja, kérem, Ruzena nővér itthon van?

— Nincs — mondta a portás. — Itt lóg a kulcsa a kampon.

— Sürgősen beszélnem kell vele. Nem tudja véletlenül, hol találom?

— Azt nem tudom.

— Az előbb azzal a trombitással láttam, aki este itt játszik majd.

— Igen, igen, arról én is hallottam, hogy van valami köze hozzá — mondta a portás. — A trombitás már biztosan a művelődési házban próbál.

Amikor a pódiumon a dob-felszerelése mögött trónoló Skréta doktor meglátta a terem ajtajában Jakubot, odabólintott neki.

Jakub rámosolygott, és a szemével pásztázni kezdte a széksorokat, amelyekben néhány tucat dzsesszrajongó ült (igen, a Klíma árménykává változott Frantisek is közöttük volt). Aztán Jakub leült az egyik sorba abban a reményben, hogy előbb-utóbb felbukkan a nővér.

Azon gondolkodott, hol kereshetné még. Ebben a pillanatban a legkülönbözőbb helyeken lehetett, amelyekről ő még a létezéséről sem tud. Kérdezze meg a trombitást? De mit mondjon neki, mit akar a lánytól? Es ha már azóta valami baja történt? Jakub már egy ideje arra a következtetésre jutott, hogy a lány esetleges halála teljesen megmagyarázhatatlan lesz, és a gyilkos, aki indíték nélkül gyilkolt, kinyomozhatatlan. Hát akkor hívja fel magára a figyelmet? Hagyjon maga után nyomokat és terelje magára a gyanút?

De aztán megfeddte magát ezekért a gondolatokért. Itt egy élet forog veszélyben, és nincs helye a gyáva óvatosságoknak. Kihaszánálta a két szám közötti szünetet és hátulról fölment a pódiumra. Skréta doktor boldogan fordult felé, de ő figyelmeztetően a szája elé tette az ujját, és csöndesen megkérte, hogy kérdezze meg a trombitást, hol van e pillanatban a nővér, akivel félórával ezelőtt a borozóban ült.

— Mit akartok mindnyájan attól a lánytól? — zsörtölődött Skréta. — Hol van Ruzena? — szólott oda a trombitásnak, aki elvörösödött és azt mondta, hogy nem tudja.

— Kár. Na mindegy, ne is törődjenek vele, folytassák csak nyugodtan a próbát — mondta bocsánatkérően Jakub.

— És hogy tetszik a zenekarunk? — kérdezte Skréta doktor.

— Oriási — felelte Jakub, és lement a helyére. Tudta, hogy továbbra is ocsmányul viselkedik. Ha valóban fontos lenne számára a lány élete, riadóztatnia kellene az egész fürdőt, fel kellene lár-mázni mindenkit, hogy azonnal keressék meg. De ő csak úgy tesz, mintha csakugyan igyekezne megtalálni, hogy a lelkiismerete előtt alibije legyen.

Ismét megjelent előtte a pillanat, amikor átadta a lánynak az üveget a méreggel. Valóban gyorsabban történt, minthogy végig-gondolhatta volna? Valóban öntudatlanul cselekedett?

Jakub tudta, hogy ez nem igaz. Az ő tudata nem aludt. Ismét maga elé képzelte azt az arcot a szőke hajzat alatt, és tudta, nem volt az véletlen, hogy a lánynak odaadta a mérget tartalmazó üvegcsét (szó sincs arról, hogy az agyar kikapcsolt egy pillanatra), nem, hanem egy régi vágya teljesült, mely már évek óta csak az alkalmat várta, és oly erős volt, hogy végül is megteremtette magának a kellő helyzetet.

Iszonyodva megrázkódott és felállt. Megint elszaladt a Marx-házhoz. De Ruzena még mindig nem volt otthon.

16.

Micsoda kellemes haladék! Mily kapóra jött közjáték! Micsoda gyönyörű délután három faunnal!

És micsoda idill: a trombitás mindkét üldözője rossz csillagzat alatt született, itt ül egymással szemben, mindketten ugyanazon üveg borból isznak, és mindketten egyformán boldogok, hogy itt vannak, és legalább egy pillanattal nem kell órára gondolniuk. Micsoda megható egyezés, micsoda egyetértés!

Kamila a három fiút nézi, akik valaha a kollégái voltak. Úgy nézi őket, mintha mai életének negatívját látta. Ő gondokba merülten ül itt, ez a három itt meg maga a megtévesztül fesztelenség, és gondtalanság, ő, egyetlen férfihoz kötve, három faunnal ül szemben, akik a férfiaság végtelen sokszínűségét képviselik.

A faunok a társalgást igyekeznek egy meghatározott cél felé irányítani: a két nővel akarják tölteni az éjszakát, közösen. Illuzórikus cél ez, mert tudják, hogy Kamila férje itt van, de a cél oly gyönyörű, hogy arrafelé törekcszenek annak elérhetetlensége ellenére is.

Kamila sejti, merre tartanak, és maga is belemegy a játékba, annál is inkább, mert tisztában van vele: ez csak játék, merő tettetés, csak a fantázia csábítása. Nevet a kétértelmű szavakon, kihívóan tréfálkozik ismeretlen társnőjével, és annak örülne, ha ez a közjáték minél tovább, a végtelenségig tartana, hogy még sokáig ne kelljen szemtől szembe állnia vetélytársnőjével, hogy ne kelljen az igazsággal szembenéznie.

Még egy üveg bor, mindnyájan vidámak, mindnyájan részegek, de nem is annyira a bortól, mint inkább ettől a furcsa hangulattól, a vágytól, hogy meghosszabbítsák ezt a röpke, mámoros pillanatot.

Kamila érzi, hogy az asztal alatt a bal lábához odanyomódik a rendező lábszára. Pontosan észleli, de nem húzza el a lábát. Olyan érintés ez, amely jelentőségteljes, fölötté sugalló kapcsolatot terem közöttük, de ugyanakkor véletlen is lehet, s amelyről jelentéktelensége miatt nem kell tudomást vennie. Az érintés tehát pontosan az ártatlanság és a szégyentelenség határára helyezkedik el. Kamila nem akar átlépni ezen a határon, de örül, hogy képes a közvetlen közelében tartózkodni (a váratlan szabadság eme szűk sávján), és még boldogabb lenne, ha ez a bűvös sáv még hátrébb tolnódnék, továbbá szójátékok, célzások, érintések és kacérokodások felé. Úgy szeretne tovább sodródni a belátáhtalanba, egyre tovább, hogy közben mindegyik megmarad e mozgó határvonal két-értelmű ártatlanságának a védelmében.

Míg Kamila már-már gyötrelmesen sugárzó szépsége a rendezőt óvatosan lassú ostromra készíti, Ruzena mindennapi bájai az operatőrt lendületes és célratörő támadásra ösztönzik. Átkarolja a lányt és a mellét fogdossa.

Kamila nézi. Már régen nem látta ilyen közelről idegen emberek testi közzeledését. Nézi a férfikezet, amely elfedi a lány mellét, amely a ruhán keresztül simogatja, nyomkodja, gyúrja. Nézi Ruzena mozdulatlan, érzékien megadó passzív arcát. A kéz simogatja a mellét, az idő édesen telik, és Kamila érzi, hogy a másik lábához most odanyomódik az asszisztens térdje.

És ekkor megszólal:

— Kedvem lenne ma éjjel egy kicsit kirúgni a hámból.

— Hogy vinné el az ördög azt a te trombitásodat — mondja a rendező.

— Hogy vinné el az ördög — visszhangozza az asszisztens.

folytatjuk

A Tihamér szláv eredetű név, jelentése: csendes béke, vagy csendet kedvelő.

Védőszentje Theodorosz, Konstantinápoly környékén élt csodatevő remete, 320 körül halt meg.

Az Annamária az Anna és a Mária nevek összekapcsolása.

Védőszentje Taigi Boldog Annamária, aki nehéz természetű férje mellett példás hitves és hét gyermek anyja volt. Szegénységében is tudott segíteni a rászorulókon, családi elfoglaltsága mellett is törődött mások bajjaival.

A trinitárius rend harmadrendjének volt a tagja, és szigorú, vezeklő és engesztelő életmódot folytatott. Rómában halt meg, 1837-ben.

A Nap két: 4.51 óraker nyugszik: 20.45 óraker

A Hold két: 2.28 óraker nyugszik: 19.44 óraker

Mozi- műsorok

Pécs
Park kertmozi:
július 1—2. A kém aki szeretett engem (20.30)
Park:
július 1—2. Suli-buli (14)
július 1-én A kém aki szeretett engem (14.30, 18.45)
július 2-án A kém aki szeretett engem (15.45, 18)
Petőfi:
július 1—2. A király akinek nem volt szíve (13.30)
július 1-én Aladdin (15.30)
Kossuth:
július 1—2. A kém aki szeretett engem (9.30, 12)
július 1. Szárnyas fejdadász (14, 16, 18, 20)
Kossuth klubmozi:
július 1—2. Jöjj és lásd! (17.30)

Kaposvár
Vörös Csillag:
július 1—2. Commandó (19, 21)
Szabad Ifjúság:
július 2. "X" program (18)
Bosszúvágó III. (20)

Szekszárd
Panoráma:
július 1-én A kém aki szeretett engem (18, 20)

Székesfehérvár
Köztársaság:
július 1—2. Willow (16)
Rémült rohanás (18, 20)
Petőfi:
július 1. Betty Blue (21)

— A Neoton Familia koncertjét rendezik meg július 2-án 21 órakor Siófokon, a Szabadtéri Színpadon. Rossz idő esetén július 3-án kerül sor az együttes bemutatkozására.

— Ma, délelőtt Szekszárdon, a Megyei Művelődési Otthonban azok az Erdélyből menekült magyarok tartanak találkozót, akik Tolnában telepedtek le.

— Fafaragók ütöttek tanyát Szekszárdon, a Gemenc kiránduló központban, ahol egy hétig munkálkodnak majd. A Babits Művelődési Központ szervezésében létrejött tábor ideje alatt készülő alkotások a város köztereire és óvodáiba kerülnek.

Piaci árak

(Piacfelügyelőségek árai)

	Pécs	Szekszárd	Kaposvár
tojás	2,80	2,50—2,80	2,50—2,80
új burgonya	12—14	10—15	10—12
sárgarépa (új)	8—10	12	5—7
petrezselyem (új)	10—16 (vegyes)	14	6—8
vöröshagyma kg	16	15—20	12—14
zöldhagyma	4—10	—	4—5
fejeskáposzta	8—10	8—10	8—10
kelkáposzta	14—16	15	14
saláta (db)	6—8	—	5—7
korai karalábé (db)	3—8	4	10—12
uborka saláta	35—60	50	40
uborka kovászolni	—	—	45
karfiol	30—40	20—30	30
primőr paradicsom	40—60	60—70	60—80
zöldpaprika hegyes	1—10	kg 60—70	2—6
zöldpaprika töltelival	—	—	4—8
zöldborsó	20—25	20	18—25
hónapos retek	—	—	5—6
patiszon	15—20	—	—
fokhagyma (db)	3—5	2—4	—
fokhagyma (kg)	—	—	70—80
paraj	—	—	20—25
sóska	—	—	30
zöldpaprika kb	50—80	—	—
gomba	40—200	100	50—200
nyári alma	10—20	15	15—20
cseresznye	20—25	20	15—22
körte	25—30	25	15—20
meggy	12—25	15	14—20
földieper	—	—	20—25
málna	50—60	70	—
dióbel	340	300	—
kajszi	30—60	30	35—40
szárazbab	50—70	60	40—50
héjasdió	—	—	70—90
sav. káposzta	36—40	—	20
mák	140—150	—	130
főzőtök	20—25	15	25
egres	20—30	20	20
zöldbab	40—50	30	35—45
öszibarack	20—50	25	14—40
ribizli	18—25	—	18—20
dinnye	150	—	—
padlizsán db	20	—	—

Orvosi ügyelet

Szekszárd péntek este 18 órától hétfő reggel 8 óráig. Felnőtt dr. Szentgáli Gyula u. 2. telefon: 16-828.
Gyermek és fogászati ügyeletek: Mártírok tere 16. telefon: 16-157.
Kaposvár városi ügyelet pénteken 17 órától hétfő reggel 7 óráig, felnőttek és fogászati ügyelet címe: Kaposvár, ügyeleti központ, Ezredév utca 13. telefon: 11-005.
Székesfehérvár, központi ügyelet, felnőttek szombat—vasárnap 7—19 óráig, cím: Benke Ferenc utca 25.
Fogászati ügyelet szombat—vasárnap 7—19 óráig, címe: Engels Frigyes utca 2.
Pécs, Felnőtt és fogászati ügyelet este 7-től reggel 7-ig a Lánc utcai rendelőintézetben. Gyermekorvosi ügyelet a Gyermekklinika.

Konyhatigrisek.

Bátor férj, ki Annamari
Kotyvalékát enni meri.

A VIII. Felnőttbábfesztivál mai rendezvényei

10 óra, Ifjúsági Ház: SZAKMAI ÉRTÉKELÉS
14 óra, Bóbita Bábszínház: SZÉPEN ZENGŐ PELIKÁN MADÁR (Vojtina Bábezy, Debrecen)
16 óra, Helyőrségi Klub: A VIHAR (Primoz Bebler Malo Pozoriste, Jugoszlávia)
18 óra, Anna Klubterem: SZÍNEK (Puppettheater Damiet van Dalsum, Hollandia)
20.30 óra, Ifjúsági Ház: TAVI FIÚ (Voronyezsi Bábszínház, Szovjetunió)
22 óra, Ifjúsági Ház: SZAKMAI TANÁCSKOZÁS
22.30 óra, Ifjúsági Ház: A JÁTSZMA (Bi-Ba-Bo Bábezy, Pécs); A SÁRKÁNYÖLŐ (Szilánk Bábezy, Keszthely)

APRÓHIRDETÉS

VOZIFA 3000-es KCR billenőplátós eladó. Pécs-Hird, Tátika u. 7. Rónay
Alakuló nyugati vegyesvállalat fiatal autotechnikust keres tőkével vagy tőke nélkül. „Rövid szakmai önéletrajz” 247027 jelígre a Pécsi Sallai úti hirdetőbe.
TETŐTÉRBEÉPÍTÉS új családi ház kis kerttel, áron alul eladó. Tolna, Akácfasor 58.
HÁROMSZOBÁS összkomfortos családi ház eladó. Másfél-szobás lakást beszámítok. Szekszárd, Sárköz u. 41.

DÁTUM

1989. július 1.

Szombat

Kossuth rádió

8.30: Családi tükör. 9.00: Az URH add-on: Egésznapos közvetítés az Országgyűlés üléséről. 9.05: Színes népi muzsika. 10.05: Ismét — a javából! 12.30: Szerkesztői beszélgetés a Falurádióban. 13.00: Klasszikusok délidőben. 13.49: Énekeljünk együtt! 14.20: Mindennapi irodalmunk. 14.50: Régi híres énekesek műsorából. 15.14: A világlíra gyöngyszemei. 15.24: Új Zenei Újság. 16.00: 168 óra. 17.30: A szülőföld muzsikája. 18.00: Bemutatók új népzenei felvételeinket. 18.45: Szemle. 19.15: Az áruló, Sánta Ferenc kisregénye rádióra alkalmazva. 20.08: Müller Lajos olasz dalokat énekel. 20.30: Veled. Világos Illyés Gyula műfordításából. 20.45: Három szőlőben. Zenei beszélget Batta András, Komlósi Katalin és Kovács Sándor. 21.45: „Hajszálgépek” Gábor Áron, a székely ezermester. 22.25: Európa hangversenytermeiből. 23.48: Vivaldi: D-dúr concerto.

Petőfi rádió

8.08: Népszerű muzsika — pihenődőben. 8.40: Ót kontinens hét napja. 9.05: Rádiószínház. 10.00—12.00: Oxigén. A szombat délelőtti zöldre kiadása. 12.10: Jó ebédhez szól a nóta. 13.05: Daráló 13.35: Hagyok és visszhangok. 14.00—16.55: Magunkat ajánljuk. 14.00: Sublót — Zelki János műsora. 14.45: Hetedet egy csapásra — Egri János műsora. 15.05: Krúdy meséi 1—2. rész. 17.05: A Stúdió 11 koncertje. 17.30: Látogatás a múltunkban. 18.30: Slágerlista. 19.05: Rólunk van szó! 19.09: A Rádió Dalszínhaza. Éva. Lehár Ferenc operettjének rádióváltozata. 21.05: Hűz év múlva. 21.28: A holland Andor's dzsesszgyűlés játszik. 22.00: „Rendőv Szentendrán” 23.15—0.14: Éjszakai költés.

Bartók rádió

8.19: Új Etema-lemezeinkből. 9.02: Haydn: D-dúr (Londoni) szimfónia No. 104. 9.30: Tiszán innen — Dunán túl. A Magyar Rádió országos zenei műveltségi versenye általános iskolásoknak. 10.30: Slágerlista. 11.00: Hangfelvételek felsőfokon. Sólómon Nagy Sándor énekel. 12.20: Glenn Gould zongoristák. 13.05: Kivánságmszórakoztatás. 14.05: XX. századi magyar oratóriumok. 14.34: Barry Tuckwell kürtőn játszik. 14.51: Arcod fölött — Madár János versei. 15.00: Lemezbörze helyett. 15.55: Országok, újjak népzeneje. 16.02: Gluck: Iphigenia Aulisban. Háromfelvonásos opera. 16.52: Költés és közönség. Takáts Gyulával beszélget Albert Zsuzsa. 17.07: Az operaközvetítés folytatása. 18.00: Bemutató — komolyzenei újdonságainkból. 19.05: Mindennapi irodalmunk. 19.35: Kónusok — hangszerszólók. 20.05: Soproni Régi Zenei Napok. Kapcsoljuk a Szent Mihály templomot. kb. 22.00: Operafák. 22.30: Tírság. Samuel Beckett elbeszélése rádióra alkalmazva. 23.10: Hellász újkori dallamai.

TV1

9.00: Képzőművészet. 9.05: Tévétoma gyerekeknek. 9.10: Kapkodás a lábaid! 10.40: Lovak és lovasok. Francia dokumentumfilm. 11.30: A klinika. NSZK tévéfilmsorozat. 12.15: A Pécsi Körzeti Stúdió német nyelvű nemzetiségi magazinműsora. 12.45: Képzőművészet. 14.25: Betűreklám. 14.30: Az emberi test. Angol rövidfilmsorozat. 14.55: Képzőművészet. 15.00: Móróc Zsigmond: Légy jó mindhalálig. Színmű két részben. 16.55: Van benne valami. 17.40: Reklám. 17.45: Műsorajánlat. 17.50: Jogi esetek. 18.35: Szomszédok. 19.05: Reklám. 19.10: Esti mese. 19.20: Reklám. 19.25: Közlemények. Műsorajánlat. 19.30: Híradó. 20.00: Reklám. 20.05: „Szuperzsaru” Olasz filmvígjáték. 21.45: Labdarúgó-gála. A magyar „idegenlégiósok” válogatottja fogadja a kölni Nemzetközi Labdarúgó Főiskola csapatát. 23.15: Híradó 3.

TV2

14.00: Képzőművészet. 14.15: TV2. 15.00: A Berlini Filharmonikusok hangversenye. Amerikai film. 16.02: TV2. 17.05: Kölyökidő. 17.30: MÓDI 18.00: Telesport. 18.25: Gyerekeknek! 18.48: TV2. 19.00: Kegyetlen kamera. Kanadai dokumentumfilm. 19.55: TV2. 20.10: Rockstudió. 20.50: TV2. 21.00: Híradó 2. 21.20: TV2. 21.45: Forró drót. Amerikai büntető tévéfilm. kb. 23.25: TV2. Napzárta.

Sky Channel

6.30: A repülő Kiwi. Kalandfilmsorozat. 7.00: The Nescapé UK Top 50. 8.00: Mókagyár. 12.00: Sportmagazin. 13.00: A pankrációs szupersztárjai. 14.00: Hősök. Film. 16.00: Sara. Kalandfilmsorozat. 17.00: The Nescapé UK Top 50. 18.00: Eurosport. 01.30: Landscape Channel.

Super Channel

7.00: Boogaloo Pooper Doo. 11.00: Egyveleg. 12.00: Turistamagazin. 12.30: Egyveleg. 13.00: Hollywood beltről. 13.30: Egyveleg. 14.00: Thika lángoló fái. Filmsorozat. 15.00: Lányok a magasban. Vigjátéksorozat. 16.00: Élve vagy holtan. Westemisorozat. 16.30: Egyveleg. 17.00: Dick Turpin. Kalandfilmsorozat. 17.30: Coca Cola Eurochart. 18.30: Amerikai profi kosárlabda. 19.30: Divatörképek. 20.00: Az amerikai lány megdicsőülése. Amerikai filmmusical. kb. 22.00: Gyilkos futam. Akciókrimi-sorozat. kb. 22.55: Nemzetközi hírmagazin. kb. 23.30: Kék vér. Film. kb. 0.30: Egyveleg.

TV5

16.00: Thalassa. 17.00: Világutólevél. 18.25: Ember és fa. 18.30: Hírek, időjárás. 18.35: A fekete gombostű. Filmsorozat. 19.30: Művészeti magazin. 20.00: A kalibrik asszonyai. Dokumentum film a perui gyer-

Rádió, televízió

Vasárnap

Kossuth rádió

8.30: Énekszólóval, muzsikával. 9.00: Neveletlenek. 10.05: Örökzöld dallamok. 10.54: Édes anyanyelvünk. 11.00: Gondolatjel. 12.15: Haminc perc alatt a Föld körül. 12.45: Faragó Vilmos jegyzete. 12.55: Népdalkörök pódiuma. 13.20: Mit üzen a Rádió? 14.10: Művészlemez. 15.00: Önarckép színes háttérrel. Kabdéb Lóránt összeállítása Vas Istvánról. 15.46: Magyar kórusművek. 16.05: A Rádió lemezalbuma. 17.00: Érték-megőrző. 17.30: Komolyzenei lemezlovas. 18.40: Remekfrók hangszalagon. Bóharisnya. James Fenimore Cooper regénye rádióra alkalmazva. 19.40: Népszerű fúvós dallamok. 20.00: A térség kritikája. 20.15: „Cuháré” — Népzenei hangverseny Debrecenben. 21.31: Elfelejtett dallamok. 22.15: A Magyar Hangfelmegyártó Vállalat díjnyertes lemezei. 23.08: Hangszerek, hangszínek. Sebestyén János műsora.

Petőfi rádió

7.05: A református egyház felőrája. 7.35: Vasárnapi orgonamuzsika. 8.05: Benzene Iona és lánya, Gabi. 8.41: Kalandozás a tükörben. Pilinszky János verse. 9.05: Az ismeretlen Cliff Richard. 10.00: Rólunk van szó! 10.04: A Magyar Rádió Karinty Színpada. 11.10: Vasárnapi költés. 12.03: Jó ebédhez szól a nóta. 12.50: Sport. Tudósítás a salakmotoros csapat-világ bajnokság B-döntőjéről Nyíregyházáról. 13.05: Mikrofonpróba. 14.00: Szepertin. 15.05: Táskarádió. 16.00—21.00: Poppariznya. 21.05: Hűz év múlva. 21.27: Társalgó. 22.22: A mai dzsessz. 23.15: Az élő népdal. 23.25—0.14: Örökzöld filmmelődiák.

Bartók rádió

8.13: Richard Strauss: Symphonia domestica. 9.00: Látogatás a Szvedrovski Operában. 9.50: Barokk kamarazene korabeli hangszereken. 10.20: Új Zenei Újság. 10.50: Eszperantó híradó. 11.00: Luzemi Fesztivál — 1988. 12.30: Renata Tebaldi operáriátka énekel. 12.55: Kis magyar néprajz. 13.05: Szemle. 13.30: Bach: 66. kantáta. 14.05: Rockújság. 15.00: Híres zongoristák. 16.05: A Magyar Rádió Kísérleti Stúdiójának műhelyéből. A lullusi játék. Dieter Kühn hangjátéka. 16.50: Joseph Horowitz: Music Hall Suite. 17.00: Zenei kar muzsika. 17.50: Magyar zeneszerzők. 18.25: A Magyar Rádió szerbhorvát nyelvű nemzetiségi

Rádió, televízió

Vasárnap

Kossuth rádió

8.30: Énekszólóval, muzsikával. 9.00: Neveletlenek. 10.05: Örökzöld dallamok. 10.54: Édes anyanyelvünk. 11.00: Gondolatjel. 12.15: Haminc perc alatt a Föld körül. 12.45: Faragó Vilmos jegyzete. 12.55: Népdalkörök pódiuma. 13.20: Mit üzen a Rádió? 14.10: Művészlemez. 15.00: Önarckép színes háttérrel. Kabdéb Lóránt összeállítása Vas Istvánról. 15.46: Magyar kórusművek. 16.05: A Rádió lemezalbuma. 17.00: Érték-megőrző. 17.30: Komolyzenei lemezlovas. 18.40: Remekfrók hangszalagon. Bóharisnya. James Fenimore Cooper regénye rádióra alkalmazva. 19.40: Népszerű fúvós dallamok. 20.00: A térség kritikája. 20.15: „Cuháré” — Népzenei hangverseny Debrecenben. 21.31: Elfelejtett dallamok. 22.15: A Magyar Hangfelmegyártó Vállalat díjnyertes lemezei. 23.08: Hangszerek, hangszínek. Sebestyén János műsora.

Petőfi rádió

7.05: A református egyház felőrája. 7.35: Vasárnapi orgonamuzsika. 8.05: Benzene Iona és lánya, Gabi. 8.41: Kalandozás a tükörben. Pilinszky János verse. 9.05: Az ismeretlen Cliff Richard. 10.00: Rólunk van szó! 10.04: A Magyar Rádió Karinty Színpada. 11.10: Vasárnapi költés. 12.03: Jó ebédhez szól a nóta. 12.50: Sport. Tudósítás a salakmotoros csapat-világ bajnokság B-döntőjéről Nyíregyházáról. 13.05: Mikrofonpróba. 14.00: Szepertin. 15.05: Táskarádió. 16.00—21.00: Poppariznya. 21.05: Hűz év múlva. 21.27: Társalgó. 22.22: A mai dzsessz. 23.15: Az élő népdal. 23.25—0.14: Örökzöld filmmelődiák.

Bartók rádió

8.13: Richard Strauss: Symphonia domestica. 9.00: Látogatás a Szvedrovski Operában. 9.50: Barokk kamarazene korabeli hangszereken. 10.20: Új Zenei Újság. 10.50: Eszperantó híradó. 11.00: Luzemi Fesztivál — 1988. 12.30: Renata Tebaldi operáriátka énekel. 12.55: Kis magyar néprajz. 13.05: Szemle. 13.30: Bach: 66. kantáta. 14.05: Rockújság. 15.00: Híres zongoristák. 16.05: A Magyar Rádió Kísérleti Stúdiójának műhelyéből. A lullusi játék. Dieter Kühn hangjátéka. 16.50: Joseph Horowitz: Music Hall Suite. 17.00: Zenei kar muzsika. 17.50: Magyar zeneszerzők. 18.25: A Magyar Rádió szerbhorvát nyelvű nemzetiségi

műsora. 19.00: Közvetítés az 1983-as Salzburgi Ünnepi Játékokról. kb. 22.30: A Camerata Hungarica együttes játszik. 22.41: Rádiószínház. Nabucco a levegőben. Balázs Attila hangjátéka — sok hangra és egy repülőre.

TV1

8.55: Családi torna. 9.00: Kéménymesék. 9.25: Szafari. Csehszlovák filmsorozat. 9.55: Cigánykerék. 10.25: A púpos lovacska. 12.05: Képzőművészet. 15.10: RTV Községszolgálat. 15.15: VIT nyitóünnepség. 15.45: Képzőművészet. 15.50: Salakmotoros csapat világ-bajnokság B-döntő. 16.50: Betűreklám. 16.55: Gene Kelly. Amerikai film. 18.05: Műsorajánlat. 18.10: Reklám. 18.15: Esti mese. 18.25: Delta. 18.50: Reklám. 19.00: A HÉT. 20.00: Híradó. 20.15: Oscar-díjas filmek — Zenélő filmek. Egy amerikai Párizsban. Amerikai film. 21.55: Telesport. 22.10: Képzőművészet.

TV2

14.00: Képzőművészet. 14.15: TV2. 15.00: A chateaufalloni polgárok. Francia tévéfilmsorozat. 15.15: TV2. 17.40: Álljunk meg egy szóval! 17.05: Versengő himnuszok. 18.25: Gyerekeknek! 18.45: TV2. 18.55: Mozart: Così fan tutte Opera két felvonásban. Osztrák film. A színpadban: 20.35: Ránki Júlia beszélget Dr. Lux Elvirával és Batta Andrásal az operáról. kb. 22.30: TV2. Napzárta.

Sky Channel

6.30: Bailey Madara. Kalandfilmsorozat. 7.00: Az erő öröke. 8.00: Mókagyár. 12.00: Autó- és motorsport. 13.00: Az autós és motorsport hírei. 13.30: Divatbemutató. 14.00: Megszakadt köb. 16.00: 2000 után. Ismeretterjesztő sorozat. 17.00: Nagy völgy. Western családregény. 18.00: Eurosport. 1.30: Landscape Channel.

Super Channel

7.00 Gyermekműsor rajzfilmekkel. 11.00: Coca Cola Eurochart. 12.00: Divatörképek. 12.30: Dokumentumsorozat. 13.00: Írva vagyunk. Egyházi műsor. 13.30: Blake 7. Scifi filmsorozat. 14.30: Salvage-I. Scifi filmsorozat. 15.30: Euromagazin. 15.45: Egyveleg. 17.30: A holnap világa. 18.00: Európai üzleti hírek. 18.30: Nemzetközi hírmagazin. 19.00: Tracking. 19.55: Időjárás. 20.00: Brit ötvenes slágerlista. 21.00: Shoestring. Büntetőfilmsorozat. 21.55: Időjárás. 22.00: Amerikai profi kosárlabda. 22.25: Kegyetlen otthon. Amerikai filmdráma. kb. 00.30: Egyveleg.

TV5

16.00: Rajongók iskolája. 16.45: Immédiás. Ifjúsági sorozat. 17.15: Hiányjelek. 18.30: Hírek, időjárás.

Hétről hétre itt a

SZEKSZÁRD SKÁLA ÁRUHÁZ

Minden drágul, csak nálunk olcsóbb:

ABC osztály:

- grapefruit, lengyel sós rúd, holland szószok, szovjet kökény befőtt 50%-os
- vietnami ananászlé 40%-os
- holland kakaó, cseh teasűrítvény 30%-os engedménnyel
Angol Pond's krém 152,— Ft helyett 110,— Ft
Import ffi puplin ing 470,— Ft helyett 350,— Ft

Konfekció osztály:

- Albán farmer 290,— Ft
- Bakfis nyári ruha:
2360,— Ft helyett 1650,— Ft;
1540,— Ft helyett 770,— Ft;
544,— Ft helyett 166,— Ft;
- Bakfis szoknya 638,— Ft helyett 383,— Ft

Villamossági osztály:

- Dyras KC 580 kazettás magnó 16 990,— Ft
helyett 13 590,— Ft
- Philips távirányítású video 32 900,— Ft
- Gold star videó 31 500,— Ft

Megrendelés

Megrendelem
a DÁTUM c. napilapot

...példányban 1989.....-tól.

Vállalom, hogy az előfizetési díjat a
nálam jelentkező postai
kézbesítőnek kiegyenlítem.

Név:

Lakcím:

Kérjük, hogy a megrendelőlapot — bérmentesítés
nélkül — juttassa el a legközelebbi postahivatalba
vagy postaládába.

1989. július 1.

DÁTUM

7

KONZUM ÁRUHÁZ

Pécs, Kossuth tér

ajánlatai:

Zsírsegevény sonkakonzerv (2270 g) 588,— Ft-ért, Sonkakonzerv (458 g) 156,— Ft-ért. Turista sonkakonzerv (907 g) 288,— Ft-ért, Bledine francia csokoládés bébiétel (300 g) 62,— Ft-ért, Bledine üdítőitalok narancs, eper és vegyesízben 23,90 Ft-ért. Kosily babakrém és fürdető 50,— Ft-os REKLÁMÁRON. — Levis vászon farmernadrág 1260,— Ft-ért, — Levis ing 1050,— Ft-ért, „ACID” feliratos gyermek pólók 159,— Ft-ért, férfiaknak kempingnadrág 50,— Ft-ért. — Gyermek melegítők 490,— Ft helyett 380,— Ft-ért, valamint 530,— Ft helyett 450,— Ft-ért. „Tosca” rádió erősítő 8530,— Ft helyett 4990,— Ft-ért. „Lami-Slem” HI-FI torony 27 000,— Ft helyett 15 900,— Ft-ért.

Hirdessen

a DÁTUMban!

Négy megyében és Budapesten olvashatják
adás-vételi, családi és más jellegű apróhirdetéseit.

Magánszemélyek, kisvállalkozók, szervezetek, vállalatok részére
nagyon előnyös a DÁTUM, mert három napon belül
megjelentetjük hirdetéseiket, melyeket a Magyar Hirdető
Tolna, Somogy, Baranya és Fejér megyei kirendeltségein,
vagy Budapesten adhatnak fel.

*Első a DÁTUM, kettőn áll a vásár, három az átfutási nap,
négy a megye, ahol terjesztjük hirdetéseiket. Plusz Budapest!*

Evés közben jön meg az étvágy

fotó: kappfinger

Lottótájékoztató

A Sportfogadási és Lottó Igazgatóság tájékoztatója szerint a 26. heti játékhetén — a nyereményilleték levonása után — a lottónyeremények a következők:

5 találatos szelvény nem volt,
a 4 találatos szelvényekre egyenként 77 449 forintot,

a 3 találatosokra 552 forintot,
a 2 találatosokra 30 forintot fizetnek.

A közölt adatok nem véglegesek, a nyeremények ellenőrzése még folyik.

A nyerőszámok: 13, 21, 25, 41, 50.

Csehszlovákia

Sztálin még mindig sűg

Rendkívül élesen támadta pénteken a csehszlovák sajtó annak a felhívásnak az aláíróit, akik egyebek között szabad és demokratikus vitát, valódi társadalmi párbeszédet, mely rendszerbeli változtatásokat követeltek a csehszlovák vezetéstől. A Rudé Právóban, a pozsonyi Pravdában és az Új Szóban megjelent kommentár szerint a petíció „a szocializmus kiárusítására” irányul és mögötte a Szabad Európa, az Amerika Hangja rádióadó és más amerikai intézmények állnak.

A Rudé Právo, a pozsonyi Pravda és az Új Szó által pénteken egy időben megjelentetett „Aki szelet vet...” című kommentár a szocialista állammal és társadalmi rendszerrel szembeni konfrontációra irányuló felhívásnak minősíti a petíciót. A kommentár szerint „A néhány mondat” című felhívás azt követeli, hogy „ismerjék el a Charta 77 ellenzéki csoportot és követőit, tegyék lehetővé szabad felforgató tevékenységét, az egységes szakszervezetek és a többi társadalmi szervezet szétverését, a korlátozat-

lan magánvállalkozásokhoz való visszatérést”.

Rendkívül kemény hangú és bármiféle párbeszédet elutasít a kommentár.

A lapok szerint nemcsak „néhány mondatról” van szó, hanem az a cél, hogy „a Csehszlovákia ellenségeinek szolgálatában álló erők magukkal rántsák a társadalom egy részét és saját aláírásuk mellé néhány közismert művész és más állampolgár neve is odakerüljön”. A kommentár szerint ez a magyarázata, hogy az ismert „chartisták”, mellett egy lapon olvasható sok kulturális személyiség neve.

A kommentár felteszi a kérdést, mire törekednek a chartisták, de mit szeretnének a többiek? „Ugyancsak felfordulást, konfrontációt, visszatérést a kapitalizmushoz?” A pártlapok szerint „megvannak a tapasztalatok, amiről nem szabad megfeledkezni” és így zárják a kommentárt: „A türelemnek megvannak a maga határai. Van egy tanulságos közmondás: aki szelet vet, vihart arat. Itt az ideje, hogy mindenki, aki megkísérel játszani a tűzzel, ezt tudatosítsa.”

Falukutatók Várongon

Falukutató tábor működik a héten Várongon. A táj házában — melyet az ELTE Szociológiai Tanszéke és a Hilscher Rezső Szociálpolitikai Egyesület bérel a helyi tésztól — ültetik fel főhadiszállásukat. A tábort Nagy Endre, a pécsi egyetem szociológiai tanszékének vezetője szervezte és irányítja.

A tervek szerint feltérképezik a községben élő családok szociális helyzetét, és tanulmányozzák a község „viszsaállósodásának” folyamatát. A tábor eredményeiről a közeljövőben bővebben számolunk.

— ffy —

Hétfői számunkból megtudhatják,

hogyan Csernobilban még mindig nem alszik az atom

Úgy kezdődött, mint egy szabad pártnap

A kaposvári MDF vidéki körútra indul

A helyi népfőnökség segítségével programismertető találkozót tartott a kaposvári MDF-csoport Nagyberkenyén. Dr. Szép Tamás, Hódos Győző és dr. Csordás Endre ismertette az MDF eddigi történetét és álláspontját néhány fontosabb politikai kérdésben. A meglehetősen hallgatóság — zömmel a falu értelmisége — egy ideig tiszteletudóan tűrte a talán túl általános megnyilatkozásokat, majd egy huszár fordulattal egyenrangúak

párbeszédévé alakították az addigi előadást.

„Minket igazán nem a temetés érdekel, hanem az MDF álláspontja a falu problémáiról... Sokan meséltek már nekünk, miért pont nektek higgyünk...” Innen már valóban ismerkedtek. A nagyberkenyői MDF-fel — és a kaposvári értelmiséggel —, a vendégek pedig a falu gondjaival. Kezdetnek nem volt rossz. Hétfőn este Sántoson folytatják a körutat. Gy.Á.

Várható Időjárás

A Kárpát-medence időjárását a Nyugat-Északnyugat felől beáramló meleg, száraz levegő, és a viszonylag hidegebb front találkozása határozza meg. A megnövekvő felhőzetből gyak-

ran várható eső, zápor, helyenként jég is.

A legmagasabb hajnali hőmérséklet a hét végén 12—17, a nappali 24—29 C° körül várható.

1956 újraértékelése

A tanács megköszöni

Ülést tartott tegnap a Tolna Megyei Tanács, a testület többek között az alábbi állásfoglalást fogadta el (az ülésen történetekre később visszatérünk):

A Tolna Megyei Tanács egyetért és támogatja az 1956-os események újraértékelésében tett kormány-nyilatkozatot. A tanács megköszöni a megye lakosságának, közösségeinek, hogy a Nagy Imre mártírjai kivégzésének évfordulóján tartott megemlékezéseken

felelősen gondolkodva és cselekedve vettek részt.

Ezzel is elősegítették a kormány azon szándékát, hogy a szertartás szolgálja a nemzeti megbékélés eszméjét.

A Tolna Megyei Tanács elhatározza magát a múlt hibás, nemegyszer vétkes politikai döntéseitől, az 1956 utáni megtorló intézkedésektől. Erőt még inkább a megye fejlődésére kívánja fordítani, ehhez kéri Tolna megye egész lakosságának támogatását.

Budapesten

Megalakult a Magyar Október Párt

A párt szándéka, hogy elősegítse az 1956-os forradalom és szabadságharc célkitűzéseinek maradéktalan megvalósítását és a nemzet kiemelkedését az egyre növekvő gazdasági, erkölcsi és politikai nyomorúságból. A Magyar Október Párt — a határainkon innen és túl élő magyarság szervezeteként —

figyelemmel kívánja kísérni a politikai egyezkedéseket és a mindenkor hatalom intézkedéseit.

A kezdeményezők között találhatók szabadságharcosok, a demokratikus ellenzéki mozgalom radikális résztvevői és más, tényleges megújulást sürgető honpolgárok.

A pályázat nyertesei

Az év lakóháza '88

A Közlekedési, Hírközlési és Építésügyi Minisztériumban tartott pénteki ünnepségen átadták az Év lakóháza '88 pályázat díjait a nyerteseknek.

Az Év lakóháza címét és a díjat érdemelte ki egy-egy budapesti illetve nagyvárosi ház. A nyertes fővárosi épület, a XI. kerület Apahida utca 2. szám alatti kétlakásos ikerház, amelynek építetője és tervezője is Kóris János és Feledi Il-dikó.

Nagyatádon, a Rinya utca 2269/35. számú családi ház a má-

sik nyertes mű, amelynek építetője Büttner Tamás és neje, tervezője pedig Szakonyi László. A zsűri megállapítása szerint ez a ház is eredeti és szellemes megoldású.

A pályázat bírálóbizottsága dícséretben részesítette két családi ház alkotóit: Budakalászon a Duna sétány 38. sz. alatti ház építetőjét: Károlyi Miklóst, Gyöngyösi Ilonát és tervezőjét: Bujdosó Gézát; továbbá Sellyén, a Dózsa György utca 12. számú épület tulajdonosait, Petkó Sándort és nejét, s a tervezőt Kokas Ignácot.

Véget ért az ülészak

Polgári szolgálat: 28 hónap

folytatás az 1. oldalról

Ezt az indítványt hét tartózkodással fogadták el. Végül arról a módosításról szavaztak, amely a tartalékos katonai szolgálat időtartamát 18 helyett 16, illetve 12 helyett 10 hónapban állapítja meg, valamint a 24 hónapos fegyver nélküli szolgálat letöltése után 6 helyett 4 hónapos tartalékos szolgálati időt ír elő. Ezt a javaslatot nyolc tartózkodással fogadták el.

Végül az Országgyűlés a honvédelemről szóló 1976. évi I. törvény módosítására benyújtott törvényjavaslatot 1 ellenszavazattal és 11 tartózkodással elfogadta.

Péntek reggel, az ülészak munkanapjának megnyitása előtt tanácskozást tartott az Országgyűlés külügyi bizottsága. A testület elsőként nyilatkozatot szövegezett meg a nagy francia forradalom 200. évfordulója alkalmából. A külügyi bizottság ezután személyi kérdéseket tárgyalt. A testület kialakította véleményét Tatai Ilona jelöléséről hazánk moszkvai nagyköveti posztjára. A jelölt meghallgatása után a bizottság úgy döntött, hogy a nagyköveti kinevezéssel kapcsolatos kér-

déseket további mérlegelésre visszautalja a kormánynak.

Ezt követően Kulcsár Kálmán igazságügyminiszter tartotta meg exorzéját a Büntető Törvénykönyv módosításáról.

Kifejtette: a honvédelmi törvényből adódó büntetőjogi feladat a most bevezetett polgári szolgálat elvégzésének büntetőjogi biztosítása.

zéseket, amelyek az ügynevezett közveszélyes munkakerüléssel kapcsolatosan a büntetőjogban vagy a szabálysértés körében eddig szerepeltek, ugyancsak törölni kell.

A jogi, igazgatási és igazságügyi bizottság ülése a vártnál hosszabb ideig tartott, ezért az elnök elrendelte, hogy az interpellációkkal folytatódjék a

Foghíj a fejben

Haydn Búcsú szimfóniája jutott eszembe a tegnap lezárult parlamenti ülészak padsorai láttán. Szűrös Mátyás, ha nem is éppen a falnak beszélt, amikor lelkesen ecsetelte az Országgyűlés nemzeti jelentőségét, de jobbra az üres helyek ásitottak vissza a képviselők helyett. Ama régi zenemű — a fáma szerint — azért született, hogy az anyagiilag megszorult herceg mégse eressze szélnek a zenekart, hanem inkább hívja vissza őket.

Ha jól tudom, a visszahívás ügye számos honatyá esetében is aktuális, akad azonban, akit csak a szülőföld, az áruházak, nem a haza hívó szava ösztönzött távozásra. Így adódott, hogy az ország fejében jócskán akadtak foghíjak, persze, csak ideiglenesen, a szeptemberi (pro)te-zisig, azaz parlamenti ülésig.

—ős

Egy másik büntetőjogi rendelkezés módosítása kapcsán Kulcsár Kálmán indoklasként elmondotta: minthogy az ország gazdasági szerkezetének átalakulása következtében eddig is és ezután is egyre több ember került, illetve kerülhet abba a helyzetbe, hogy nincs átmenetileg munkája, ezért azokat a büntetőjogi rendelke-

munka, majd a testület visszavert az elfogadott napirend szerinti munkához.

A bizottsági jelentés indítványozta: a szolgálat-megtartásért kiszabható büntetés időtartama 5 év helyett 3 év legyen. Ezt a javaslatot egy tartózkodással fogadta el az Országgyűlés. Azt a módosító indítványt, hogy a törvény ne

július 1-én, hanem kihirdetése napján lépjen hatályba, egy ellenszavazattal fogadta el a törvényhozó testület.

Határozathozatal következett: az Országgyűlés a Büntető Törvénykönyv módosításáról szóló törvényjavaslatot egyhangúlag elfogadta.

Ezután a földtörvény módosítását tárgyalta meg az Országgyűlés. Vita után határozathozatal következett. Először megváltoztatták a földről szóló 1987. évi I. törvény még nem életbe lépett, korábbi módosításának azt a paragrafusát, amely az állami tulajdonú ingatlan kezelésére vonatkozott. Ezt a javaslatot 2 ellenszavazattal és 57 tartózkodással fogadta el a Parlament.

Három ellenszavazattal és 65 tartózkodással fogadták el azt a másik módosító javaslatot, amely kimondja, hogy a társadalmi szervezet a kezelésében lévő állami ingatlan tulajdonjogát nem ruházhatja át.

Ezt követően személyi kérdésekről döntöttek a képviselők. Felmentették — három ellenszavazattal és két tartózkodással — Szűrös Mátyást a külügyi bizottság elnöki tisztealól, mivel őt a ház elnökévé választották korábban. Helyére 59 ellenszavazattal és 3 tartózkodással Berecz Jánost választották a bizottság elnökévé.